

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Papperskorgen eller sändning?

**En studie av nyhetsvärdering och nyhetsurval
i två regionala kanaler**

Jakobsson, Antonia & Jonsson, Josefin

Journalistprogrammet
Höstterminen 2013

Tack till:

Vår handledare Elisabeth Stúr.

Sveriges Television Mittnytt och Sveriges Radio P4 Västernorrland för att vi fick närvara en vecka på era redaktioner. Ett extra tack till de personer som deltagit i våra samtalsintervjuer.

ABSTRACT

Titel: Papperskorgen eller sändning? En studie av nyhetsvärdering och nyhetsurval i två regionala kanaler.

Författare: Antonia Jakobsson och Josefin Jonsson.

Kurs, termin och år: C-uppsats, HT 13.

Antal ord i uppsatsen: 16 679.

Problemformulering och syfte: Syftet är att undersöka nyhetsprocessen i två regionala medier utifrån hur journalisterna på nyhetsredaktionerna resonerar kring nyhetsvärdering och nyhetsurval. Sveriges Television och Sveriges Radio är de medier som enligt nya undersökningar har störst förtroende bland medborgarna. Den bild som dessa kanaler förmedlar till allmänheten blir därmed medborgarnas verklighetsbild. Därför är det väsentligt vilka nyheter dessa kanaler väljer att förmedla.

Metod och material: En kvalitativ observationsstudie i kombination med samtalsintervjuer. Observationerna baseras på deltagande under en arbetsvecka på de två redaktionerna. Anteckningar från observationsveckan utgör material tillsammans med en intervjuguide och svar från sex intervjupersoner.

Huvudresultat: Redaktionerna SVT Mittnytt och P4 Västernorrland värderar och väljer i stor utsträckning samma nyheter. Båda letar nyheter där de vet att det finns händelser att hämta, som dessutom uppfyller flera av de traditionella nyhetskriterierna: exempelvis har maktfulla personer som kan stå som källor, handlar om brott eller olyckor och är geografiskt nära. Dessa anses också som ”säkra” val i nyhetsurvalet, eftersom det finns ett osynligt kvitto på att andra medier också kommer att rapportera dessa nyheter. Studien lyfter bland annat en tidigare forskares teori om att medier hakar på varandra för att säkerställa att de valt rätt nyhet. Nyhetsvärderingsprocessen är likartad på de två redaktionerna och de anställda journalisterna har inflytande över nyhetsvärderingen. Ändå verkar det fortfarande finnas en ledande Mr. Gate, som styr nyhetsurvalet, på respektive redaktion.

Nyckelord: Nyhetsurval, nyhetsvärdering, gatekeeping, Sveriges Television, Sveriges Radio, P4 Västernorrland, SVT Mittnytt, nyheter, sändning.

INNEHÅLL

Inledning och problembakgrund	1
Syfte och frågeställning	3
Bakgrund	4
Public service.....	4
Teori och tidigare forskning	5
Att välja och välja bort	5
Ett likartat innehåll.....	5
Nyhetsvärdering och nyhetsurval.....	6
Gatekeeping	9
Metod	15
Valet av metoder.....	15
Hur vi gick tillväga	16
Kvalitet på materialet.....	18
Resultat och analys	19
Samtalsintervjuer på SVT Mittnytt och P4 Västernorrland.....	24
Ett likartat innehåll.....	29
Slutsats	32
Egna reflektioner och framtida forskning	33
Referenser	34
Litteratur.....	34
Andra källor	34

INLEDNING OCH PROBLEMBAKGRUND

Varje dag tittar cirka en miljon svenskar på regionala nyheter i Sveriges Television¹ och nära hälften av befolkningen tar del av något av P4:s program i Sveriges Radio².

Medieforskarna Anna Maria Jönsson och Jesper Strömbäck menar att medierna har stort inflytande på vilka frågor vi människor uppfattar som viktiga och på hur vi upplever verkligheten. Det beror på att medierna bjuder in befolkningen till kunskap och erfarenheter som finns utanför varje individs egen sfär. Jönsson och Strömbäck anser att innehållet i medierna skapar en så kallad medierad verklighet som publiken exempelvis använder för att orientera sig eller ta ställning i olika frågor³.

De menar att ett nyhetsprogram kan omfatta otaliga nyheter och att endast en beskuren del av det som händer i världen når mediernas publik⁴. Det beror bland annat på att varje medieformat är begränsat och därför ryms inte alla nyheter i en kanal – journalister måste alltså värdera de händelser som kan vara nyhetsmässiga och sedan göra ett urval utifrån dessa⁵.

Enligt Förtroendebaremeterns undersökning år 2013 är Sveriges Radio och Sveriges Television de institutioner som svenskarna har störst förtroende för⁶. Strömbäck menar att journalisternas och redaktionernas nyhetsvärdering och nyhetsurval spelar en avgörande roll för hur människor uppfattar verkligheten⁷. Därför anser vi att SVT och SR, med sin stora tittar- och lyssnarskara, har ett stort ansvar för vilka nyheter de väljer att rapportera till den stora publiken.

Nyhetsmedier som bevakar samma geografiska område kan ha ett likartat nyhetsinnehåll, men vad ett likartat innehåll i olika medier faktiskt beror på finns det flera teorier om. En teori som sociologen Pierre Bourdieu tar upp är att medier hakar på varandras nyheter. Den stora konkurrensen på journalistmarknaden ger upphov till en osäkerhet kring vad som går hem hos publiken. När en konkurrent rapporterar om samma händelse som redaktionen själv publicerat utgör detta ett slags kvitto på att den har valt rätt, enligt Bourdieu⁸. Detta, menar han, medför ett liktydigt innehåll i flera medium⁹.

En annan förklaring till det likartade innehållet i flera medier skulle kunna vara att de har liknande gatekeepingprocesser. Enligt gatekeepingteoretikern Pamela J. Shoemaker och journalistikprofessorn Tim P. Vos ansåg forskaren David Manning White att gatekeepingrollen alltid var subjektiv och att besluten togs av en ledande redaktör, ”Mr. Gate”, och att dennes personliga åsikter avgjorde¹⁰. Manning White var en ledande gatekeepingforskare på 1950-talet och sedan dess har synen på gatekeepern ändrats till att i

---

¹ <http://mms.se> hämtad: 2013-12-06, kl. 09.02

² <http://radionytt.se> hämtad: 2013-12-06, kl 09.13

³ Jönsson, Anna Maria & Strömbäck, Jesper, *TV-journalistik i konkurrensens tid: nyhets- och samhällsprogram i svensk TV 1990-2004*, Ekerlids, Stockholm, 2007, s. 112.

⁴ Ibid. s. 120.

⁵ Ibid. s. 121.

⁶ *Förtroendebaremetern 2013*, TNS Sifo AB, Göteborgs universitet. s. 22.

⁷ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 13.

⁸ Bourdieu, Pierre, *Om televisionen*, B Östlings Förlag Symposium, Stockholm, 1998, s. 39.

⁹ Ibid. s.41.

¹⁰ Shoemaker, Pamela, J & Vos, Tim P, *Gatekeeping theory*, Routledge, New York, 2009, s. 15.

stället syfta på nyhetsorganisationens individuella journalister som kollektivt agerar gatekeepers under organisationens rutiner, menar Shoemaker och Vos¹¹.

Medieforskaren Håkan Hvitfelt presenterar en studie av medieforskarna Stig Hadenius och Lennart Weibull. Denna innebär att man bör få insyn i det redaktionella arbetet för att kunna förstå den journalistiska slutprodukten¹². Det är också nödvändigt att analysera det slutgiltiga nyhetsmaterialet för att bringa förståelse för den journalistiska arbetsprocessen¹³. Detta tyder på att en observation av det redaktionella arbetet är nödvändig för att kunna få en uppfattning om besluten bakom nyhetsurval och nyhetsvärdering.

En intressant studie inom nyhetsvärdering och nyhetsurval är forskaren Bengt Johanssons ”Vid nyhetsdesken”. Under tre olika veckor har han studerat vilka nyheter som fått genomslag i tre olika medier – Rapport, Dagens Eko och Svenska Dagbladet – och följt nyhetsprocessen på redaktionerna genom observationer och intervjuer. Johansson har bland annat kommit fram till att nyhetsvärderings- och urvalsprocessen hos medierna i stor utsträckning fungerar i enlighet med tidigare studier inom dessa områden. Hans studie visar också att tankarna kring nyhetsvärdering på de olika redaktionerna är lika, men att det råder stora skillnader i nyhetsurvalet¹⁴.

Vi ser ett behov av vidare forskning inom de ovan studerade områdena. Få studier av nyhetsurval och nyhetsvärdering har gjorts inom radio och tv på regional nivå och därför vill vi bygga vidare på Johanssons studie genom att studera SVT Mittnytt och P4 Västernorrland. En jämförelse där vi fokuserar forskningen på två regionala etermedier och koncentrerar studien till samma arbetsvecka, där vi studerar nyhetsprocessen hos respektive redaktion. Med tanke på public service-företagens stora publik är detta en betydelsefull studie för en stor relevant population.

---

¹¹ Shoemaker, Pamela, J & Vos, Tim P, *Gatekeeping theory*, Routledge, New York, 2009, s. 17.

¹² Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 22.

¹³ Ibid. s. 23.

¹⁴ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: En studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, 2007, s. 27.

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Vårt syfte är att undersöka nyhetsprocessen i två regionala medier utifrån hur journalisterna på nyhetsredaktionerna resonerar kring nyhetsvärdering och nyhetsurval.

1. Vilka händelser i nyhetsprocessen blir utvalda?
2. Hur ser processen kring nyhetsurvalet ut?
3. Hur ser journalisterna på nyhetsprocessen och urvalet?

BAKGRUND

Public service

SVT ska meddela nyheter, bedriva granskning och verka som forum för debatt, samt ge folket upplysningar så att det kan ta ställning i olika samhällsfrågor. Nyheter ska bevakas ur flera perspektiv och spegla samhället på olika sätt. Enligt regeringen bör nyhetsverksamheten inom Sveriges Television präglas av ett varierat nyhetsurval¹⁵.

SR ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och ge medborgarna den information de behöver för att kunna ta ställning i samhällsfrågor. Programutbudet i SR ska tillgodose hela befolkningen oavsett förutsättningar och intressen, samt spegla förhållanden i hela landet och präglas av folkbildningsambitioner. Nyhetsverksamheten ska visa på mångfald i nyhetsurvalet¹⁶.

De nyhetsprogram som sänds i SVT, Aktuellt och Rapport, har funnits sedan år 1958 respektive år 1969. Det första regionala nyhetsprogrammet, Sydnytt, började sändas år 1970 i Malmö. Cirka två år senare startade Västnytt i Göteborg och Mittnytt i Sundsvall, och i dag har SVT elva regionala nyhetsredaktioner runt om i Sverige¹⁷.

Den 5 mars år 1924 sändes det första nyhetsinslaget i svensk radio. De regionala nyhetssändningarna har funnits sedan 1960-talet och lokalradion tillkom år 1977, när 25 stationer med varsin nyhetsredaktion etablerades runt om i landet. Till en början sändes fyra nyhetspass dagligen i lokalradion men under 1980-talet flyttades lokalradion över till den egna kanalen P4 och i samband med detta utökades antalet nyhetssändningar¹⁸. I november år 1988 startade P4 Västernorrland.

Public service finansieras genom radio- och tv-avgiften. Den betalas av de svenska hushåll som har en tv-apparat eller på annat sätt tillgång till television. Avgiften går till SVT, SR och UR. Av den anledningen behöver dessa kanaler inte ta hänsyn till om ett program är lönsamt eller om det säljer reklam¹⁹.

---

¹⁵ Regeringsbeslut 86, Kulturdepartementet, 2009.

¹⁶ Regeringsbeslut 85, Kulturdepartementet, 2009.

¹⁷ Jönsson, Anna Maria & Strömbäck, Jesper, *TV-journalistik i konkurrensens tid: nyhets- och samhällsprogram i svensk TV 1990-2004*, Ekerlids, Stockholm, 2007, s. 54.

¹⁸ Eriksson-Sjöberg, Leif, Lindfelt, Erik, *Nyhetsradio: en bok om aktualitetsjournalistik*, Carlsson, Stockholm, 2006, s. 161.

¹⁹ (<http://www.radiotjanst.se/sv/Avgiften/>) hämtad: 2013-11-14 klockan 11.15.

TEORI OCH TIDIGARE FORSKNING

Att välja och välja bort

Varje dag tar människor världen över del av ett stort medieinnehåll. Människor viker år av sina liv åt detta. Även om endast en mindre del av all mediekonsumtion handlar om nyheter är nyhetsjournalistiken den viktigaste källan till information. Utan nyhetsjournalistiken vet vi inte vad som händer bortom våra egna erfarenheter, menar Jesper Strömbäck, professor i journalistik. Vårt beroende av nyhetsjournalistiken gör att den kan utöva en ansenlig makt över våra prioriteringar, våra tankar och uppfattningar om verkligheten. Samtidigt ger nyhetsjournalistiken inte alltid en perfekt bild av verkligheten. Strömbäck menar vidare att nyheterna bör ses som sociala rekonstruktioner av verkligheten. Han konstaterar att det finns en koppling mellan vår värld och nyheternas bild av den, men hur stark denna är skiftar. Detta beror på att verkligheten är obegränsad medan mediernas format är begränsat. Nyhetsjournalistik handlar därför, enligt Strömbäck, om att välja och välja bort. Detta resulterar i att mediernas bilder av verkligheten alltid är ofullständiga²⁰.

Varje dag sker miljontals händelser i världen. Men medierna kan inte spegla alla dessa. Av dessa möjliga nyheter är det bara en minimal del som ens når nyhetsredaktionernas medvetanden och av de som når fram är det en ännu mindre del som når hela vägen till publicering och sändning²¹. Enligt Bourdieu lägger journalister kraft på sådant som de själva intresseras av och uppmärksammar och på så sätt utövar de en omedveten censur, och därmed finns det fenomen som aldrig når mediepubliken fastän de förtjänar den publika uppmärksamheten²².

Ett likartat innehåll

En teori som Bourdieu tar upp är att ett likartat innehåll i medierna är följderna av en "fälteffekt". Han menar att alla medier hakar på varandras grejer, fast med en egen, dock ganska obetydlig vinkel, i tron att uppfylla publikens önskemål. Men i stället uppfylls konkurrenternas. Det journalistiska fältets konkurrensmekanism medför enligt Bourdieu en osäkerhet kring vad som säljer och vad läsarna, tittarna eller lyssnarna vill ha. En "påhakning" av en nyhet från ett annat medium utgör därför en bekräftelse på att redaktionen själv valt "rätt" nyheter, snarare än respons från målgruppen²³. Johansson pekar till och med på att detta fenomen är otroligt viktigt, faktiskt det allra viktigaste för ett medium. Han menar att en nyhet som redan är publicerad i andra medier betraktas som legitim och därför tvekar redaktioner sällan på att följa med i nyhetsströmmen²⁴. Johansson konstaterar också att en nyhet kan bli bortvald just på grund av att den inte har publicerats i något annat medium tidigare. Om inget annat medium har valt att rapportera om en

---

²⁰ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 166.

²¹ Ibid. s. 167.

²² Bourdieu, Pierre, *Om televisionen*, B Östlings Förlag Symposion, Stockholm, 1998, s. 69.

²³ Ibid. s. 39.

²⁴ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, s. 43.

nyhetshändelse kan den egna redaktionen bli tveksam på dess nyhetsvärde och avstå publicering²⁵.

Detta, och för att inkludera all den information som medierna får av informatörer, medför i sin tur ett likartat innehåll i flera medium, menar Bourdieu²⁶. Johansson anser dock att en redaktion mår bra av att ha egna nyheter. Med dessa skiljer sig redaktionen från de andra medierna och upprätthåller en nyhetsledande status. Johansson menar att redaktioner vill ha egna nyheter eftersom de attraherar publiken och ger den anledning att välja det egna mediet framför andra, men det kan även vara så att detta fått allt mindre betydelse de senaste åren, skriver han i sin studie²⁷. Egna nyheter är viktiga, konstaterar han, men än viktigare är det att andra hakar på den egna nyheten²⁸.

Journalister måste alltid värdera information efter dess aktualitet. Bourdieu menar att det råder en konkurrens om att vara först med nyheterna, men samtidigt uppmärksammas många av mediernas scoop egentligen aldrig av publiken utan endast av konkurrenterna²⁹.

Ytterligare en fälteffekt är att denna konkurrens bidrar till att redaktionerna ständigt bevakar sina konkurrenter, både för att kunna undvika eller dra nytta av deras misstag och för att försöka hindra deras framgångar. Detta gör journalisterna genom att utnyttja de medel som de tror har gett upphov till konkurrenternas framgångar, som att täcka vissa ämnen eller intervjua vissa personer. Bourdieu pekar på att konkurrensen varken gör medierna originella eller rika på mångfald – i stället främjar den en ensidighet i deras utbud. Han menar att detta framgår tydligt vid en jämförelse av innehållet i tidningar, radio- och tv-kanaler som når en stor publik³⁰.

Även journalistikforskaren Gunnar Nygren, som studerat universitetslektorn Ulf Rönnheds observationsstudie, menar att Rönnhed i sin studie på Radio Stockholm såg att en av de två vanligaste vägarna till nyheter är andra mediers nyheter. Nygren konstaterar utifrån studien att den största delen av ”nyhetssökandet” till och med går ut på att syna andra medier för att se om deras nyheter går att arbeta vidare med³¹.

Strömbäck menar också att det syns en tydlig likhet i olika medier. Han hänvisar till många undersökningar från både Sverige och andra länder där olika medier tenderar att uppmärksamma ungefär samma frågor och händelser. Detta har syns tydligast när medier inom samma bevakningsområden studerats. Samtidigt rapporterar kanske inte en tidning om samma händelser som tv-nyheterna, men olika tidningar eller tv-nyheter inom samma geografiska bevakningsområde är däremot lika. En möjlig förklaring till detta är att det finns likheter när det gäller hur händelser värderas i olika medier. Strömbäck nämner två nyckelbegrepp i sammanhanget: nyhetsurval och nyhetsvärdering³².

Nyhetsvärdering och nyhetsurval

Strömbäck skriver att nyhetsvärdering handlar om hur potentiella nyheter värderas i de redaktionella arbetsprocesserna, medan nyhetsurval handlar om vad som i slutändan sänds i

---

²⁵ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, s. 42.

²⁶ Bourdieu, Pierre, *Om televisionen*, B Östlings Förlag Symposion, Stockholm, 1998. 41.

²⁷ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, s. 44.

²⁸ Ibid. s. 43.

²⁹ Bourdieu, Pierre, *Om televisionen*, B Östlings Förlag Symposion, Stockholm, 1998, s.103.

³⁰ Ibid. s. 104.

³¹ Nygren, Gunnar, *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 199.

³² Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 167.

ett radio- eller tv-program eller publiceras i en tidning³³. Hvitfelt, en av de första att studera nyhetsvärdering och ge begreppet en innebörd, tar detta ett steg längre och markerar att nyhetsvärdering handlar om de urvalsprocesser som formar nyhetsmediernas agenda inom press, radio och tv. Men nyhetsvärderingen innebär inte enbart att medierna bestämmer vilka händelser som ska rapporteras som nyheter – de väljer också ut vilka delar av verkligheten som ska speglas. Hvitfelt skriver att nyhetsvärderingen med andra ord är en omformningsprocess där verkliga händelser anpassas till nyhetsmedierna. Nyhetsprocessen pågår från att en händelse utspelas tills den publiceras som en nyhet i media och kan skilja sig mellan olika redaktioner utifrån deras sociala system och i vilket samhälle de verkar³⁴.

Enligt Hvitfelt beror nyhetsprocessen också av vilken publik mediet i fråga har, samt av vilka händelser som inträffar. Nyhetsprocesser kan också påverkas av hur nyhetssystemet är uppbyggt och av de olika journalister som deltar i detta. I den bästa av världar kommer mediernas bild av verkligheten att överensstämma med verkligheten i sig, men Hvitfelt menar att det troligen är mer vanligt att verkligheten förvrängs genom varje komplicerad nyhetsprocess³⁵. Nyhetsprocessen styrs också av mediernas budget. Olika nyheter kostar olika mycket att producera och en del nyheter ger intäkter, andra inte³⁶.

Trots att det finns ett samband mellan nyhetsvärdering och nyhetsurval påpekar Strömbäck att en nyhet inte behöver värderas högt för att ta sig hela vägen till publicering eller sändning. Tvärtom finns möjligheten att nyheter som normalt sett värderas högt av nyhetsredaktionerna inte publiceras, kanske därför att de redan har rapporterat så mycket om ämnet att det känns tradigt att rapportera om det igen. Kanske finns det inget nytt att meddela. För att en nyhetssändning ska attrahera en publik bör den enligt Strömbäck blanda olika händelser och ämnen. Detta kan göra att händelser väljs bort även om de har ett högt nyhetsvärde³⁷.

Hvitfelt poängterar samtidigt att en del företeelser i samhället har ett naturligt nyhetsvärde eftersom de traditionsenligt bevakats av medierna, medan sådant medierna sällan rapporterar om inte ligger lika högt på nyhetslistan³⁸. Under Johanssons studie ”Vid nyhetsdesken” inträffade en storm. På söndagen innan han inledde sin studie på Rapport kom stormen Per till Sydsverige, vilken kan ses som just en sådan nyhet som präglas av ett naturligt nyhetsvärde. Rapportens redaktion hade då planerat resurserna och bevakningen av detta naturfenomen i förväg så att alla reportrar visste vad som skulle göras på måndagen. Johansson menar att liknande situationer, där redaktionen planerar inför situationer utöver det vanliga, finns på alla redaktioner. Vissa intervjuade på Rapport menar också att nyhetsredaktioner ofta fungerar allra bäst i dessa lägen. Johansson skriver i sin studie att en sådan stor storm som Per bedöms som en given stor nyhetshändelse som konkurrerar ut andra mer planerade nyheter³⁹.

Medieforskaren Gaye Tuchman har myntat begreppet nyhetsnätet, som förklarar vilka metoder som används av medier för att samla information. Det kan exempelvis handla om att en redaktion ser till att ha reportrar tillgängliga där händelser inträffar, som exempelvis

---

³³ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 167.

³⁴ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 20.

³⁵ Ibid. s. 20.

³⁶ Ibid. s. 38.

³⁷ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 167.

³⁸ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 46.

³⁹ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, s. 55.

polisstationer. Även dagens nyhetsmedier arbetar enligt detta och placerar reportrar på sådana platser där nyheter kan tänkas finnas, menar Tuchman. Detta kompletteras med rutinbevakning av polis och räddningstjänst, oftast av reportrar som är stationerade på kontoret⁴⁰.

Tuchman pekar på att nyhetsnätet omfattar en hierarki och att reportrarnas status avgör vilken information som anses nyhetsmässig⁴¹. Den redaktion som låter sina reportrar ta ansvar och befinna sig på dessa platser får i sin tur en bekräftelse på att medieorganisationen som sådan är berättigad till offentligheten⁴².

Nyhetsnätet är särskilt viktigt eftersom nyheter är färskvaror som är beroende av dagshändelser. Det behövs även en eller flera personer som ansvarar för vad som fångas upp i nyhetsnätet, anser Tuchman⁴³. Hon menar att nyhetsvärderingen utgår från gemensamma överenskommelser och redaktörerna ansvarar för att hålla balans på området⁴⁴. När redaktörerna gör olika bedömningar bekräftar de förankringen av nyhetsnätet och tillsammans skapar de nyheter⁴⁵.

Hvitfelt klargör att händelser i viss mån väljs långt innan de hamnar på den egna redaktionen, till exempel från att de utspelas och rapporteras till bedömningar i olika nyhetskanaler. Den slutliga värdering som redaktionen gör betyder sedan inte lika mycket – en händelse som redan har nått långt i flödet kommer troligen också att hamna i det slutliga nyhetsutbudet⁴⁶.

I sin studie ”Vid nyhetsdesken” kommer Johansson fram till att Dagens Ekos redaktion är mer flexibel med förändringar i sändningarna, jämfört med Rapport och Ekot⁴⁷. Han studie visar också att Rapport vänder sig tydligare till publiken och att tv-redaktionens nyhetsurval ibland grundas på att nyheter är intresseväckande eller sticker ut, snarare än att de är viktiga⁴⁸.

Enligt Johanssons tolkning anser Ekots redaktion att en nyhet hellre ska vara viktig än att väcka publikens intresse. När Johansson jämför de tre redaktionernas nyhetsvärdering kommer han även fram till att Svenska Dagbladet lyfter fler intresseväckande nyheter än Rapport och Ekot⁴⁹. Han anser att det råder stora skillnader i redaktionernas nyhetsurval men skriver i sin studie att de i stor utsträckning tänker lika kring nyheter.

Han konstaterar också att redaktionerna värderar nyheter i likhet med forskningens centrala kriterier för nyhetsvärdering. Ofta nämns avvikelser, närhet och betydelse, och att nyheterna ska vara intressanta, viktiga och beröra. En medarbetare uttryckte att en nyhet är något som angår människor, eller som journalisterna själva bedömer angår människor. Johansson menar att det visar på redaktionernas vilja att rapportera om relevanta nyheter som angår publiken, men påpekar att redaktionerna ibland väljer nyheter utifrån den egna uppfattningen om vad som är viktigt att veta⁵⁰.

Under 1980-talet listade Hvitfelt tio kriterier som ökar sannolikheten för att en händelse ska värderas högt och väljas ut till sändning eller publicering:

---

⁴⁰ Tuchman, Gaye, *Making news: A study in the Construction of Reality*, Collier Macmillan publishers, London, 1978, s. 21

⁴¹ Ibid. s. 24.

⁴² Ibid, s. 22.

⁴³ Ibid. s. 31.

⁴⁴ Ibid. s. 35.

⁴⁵ Ibid. s. 38.

⁴⁶ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 36.

⁴⁷ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, s. 26.

⁴⁸ Ibid. s. 29.

⁴⁹ Ibid. s. 30.

⁵⁰ Ibid. s. 27.

”(1) Om händelsen handlar om politik, ekonomi, brott eller olyckor, (2) om det är kort geografiskt och kulturellt avstånd (3) till händelser och förhållanden (4) som är sensationella eller överraskande (5) handlar om enskilda elitpersoner (6) och beskrivs tillräckligt enkelt (7) men är viktiga och relevanta (8) utspelas under kort tid men som del av ett tema (9) har negativa inslag (10) samt har elitpersoner som källor”⁵¹.

Efter detta har Jesper Strömbäck räknat upp tio nya kriterier som han anser stämmer överens med nutiden. Han menar att ju fler av dessa kvaliteter en händelse har, desto större är chansen att medierna väljer att rapportera om den: viktig, relevant, exklusiv, publikt intressant, om den handlar om kända statusfyllda eller mäktiga personer eller nationer, om den kan rapporteras med hjälp av berättartekniker; som tillspetsning, förenkling, polarisering, konkretion, personifiering, intensifiering och stereotypisering, om den passar mediernas format, om den är billig att bevaka, och passar medielogiken och mediernas format eller om den ställer krav på publikens intresse eller förkunskaper⁵².

Han har också listat några kriterier för vad som inte blir en nyhet: om händelsen kräver mycket arbetstid, personal eller pengar att bevaka eller om medierna har vinstkrav och behov av att fånga en masspublik. Då ökar sannolikheten för att underhållningskriterier blir styrande för nyhetsurvalet och utformningen och relevans och saklighet blir därmed mindre viktigt⁵³.

Medieforskarna Stig Hadenius, Lennart Weibull och Ingela Wadbring påpekar att det råder skillnad mellan globala, nationella och lokala medier. Det lokala nyhetsomloppet är knutet till en region och domineras av de medier som finns inom regionen. Utbudet är mera blandat i de lokala och regionala medierna än i de globala och nationella och att de förstnämnda främst rapporterar om politik, ekonomi och allmänna händelser. Den allmänna delen, där de räknar in olyckor, brott, och exempelvis organisationer menar de utgör merparten av nyheterna. De skriver att det är medierna själva som är motorerna i det lokala omloppet och att de har en egen makt att nyhetsvärdera vad som ska bli nyheter. Här nämns att det oftast är de större orterna som får den största uppmärksamheten medan landsbygden inte bevakas lika regelbundet⁵⁴.

Gatekeeping

Gatekeeping syftar på processen där information gallras ur till ett begränsat antal nyhetsmeddelanden som når människor varje dag. Detta är medias centrala roll⁵⁵.

Moderna studier om gatekeeping började under 1950-talet med forskaren David Manning Whites teori om att journalister agerar gatekeepers och väljer vilka av dagens händelser som ska bli nyheter – samt med Warren Breeds beskrivning om hur journalister blivit socialiserade till sina arbeten. Det menar professorerna Pamela J. Shoemaker och Stephen D. Reese⁵⁶.

David Manning White ansåg från början att gatekeepingrollen alltid var subjektiv och att besluten togs av en ledande redaktör, ”Mr. Gate”, och att dennes personliga åsikter

---

⁵¹ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 18.

⁵² Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och sambälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 173.

⁵³ *Ibid.* s. 173.

⁵⁴ Hadenius, Stig, Wadbring, Ingela, Weibull, Lennart, *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*, Ekerlids, Stockholm, 2011. s. 305.

⁵⁵ Shoemaker, Pamela J, Vos, Tim P, *Gatekeeping theory*, Routledge, New York, 2009, s. 1.

⁵⁶ Reese, Stephen D, Shoemaker, Pamela J, *Mediating the message: theories of influences on mass media content*, Longman, New York, 1996, s. 5.

avgjorde⁵⁷. Men synen på gatekeepern har skiftat under åren, menar Shoemaker och Vos. Den har sedan ändrats till att i stället syfta på nyhetsorganisationens individuella journalister som kollektivt agerar gatekeepers under organisationens rutiner, för att sedan falla tillbaka på den enskilda journalistens makt och därefter återigen gått tillbaka för att syfta på organisationen⁵⁸.

Men journalisterna själva har sällan direkt erfarenhet av allt de förmedlar och deras information kommer ofta från källor som själva har upplevt händelserna, enligt Shoemaker och Vos⁵⁹. Dessa källor kan ses som en av de tre kanaler som finns i det journalistiska fältet. De andra två är publik- och mediekanalen och i den sistnämnda sker journalisters och medieaktörernas gatekeeping. Ibland upplever journalisterna händelserna själva, men ofta förlitar de sig på pressmeddelanden, rutinmässiga regeringsfunktioner, och varandra. Men journalisterna har alltid varit och är fortfarande starka gatekeepers, poängterar Shoemaker och Vos. Den enkla anledningen är att när en händelse passerar grinden in i mediekanalen, är det journalisternas uppgift och makt att utarbeta och färdigställa materialet genom urvalsbeslut, nyhetsvärdering, form, längd, grafisk presentation, vilken position i mediet nyheten ska få och så vidare⁶⁰.

Hvitfelt hänvisar till medieforskaren W. Schulz, som visat på ett antal slutsatser utifrån studier om gatekeeping. Schulz menar att nyhetsurvalet är beroende av journalisternas inställning, förväntningar och egna erfarenheter⁶¹. Urvalet bestäms av den redaktionella policyn⁶² samt organisationens förutsättningar och teknik, till exempel vilken tid och vilket utrymme som kan ges i mediet. Schulz anser att urvalet till större del styrs av intressen hos kollegor och överordnade, snarare än av mediepublikens⁶³. Han påpekar också att redaktörerna i mångt och mycket inte har någon uppfattning om publikens behov och att de är ofta passiva i förhållande till nyhetsmaterialet. Nyhetskällor har inflytande på urvalet, så till vida att medierna ibland väljer att sända eller publicera redan bearbetat material⁶⁴.

Forskaren Monica Löfgren-Nilsson har gjort en studie av tre lika stora regionala dagstidningar. I sin bok "På Bladet, Kuriren & Allehanda" kommer hon fram till att de enskilda journalisterna styr mer än den totala övergripande redaktionskulturen. Detta eftersom den största delen av arbetet är individuellt, var och en sköter sitt. Hon kallar fenomenet "atomistiskt" – alla är till största delen självständiga, men behöver de hjälp eller någons åsikter söker de sig till arbetsledningen för vägledning. Löfgren-Nilsson skriver att hon ser ett tecken i sin studie på att specialreportrar väntas ta egna initiativ till nyhetsbevakning. För allmänreportrar som får sina uppdrag från arbetsledningen betyder ordet självgående i sammanhanget att de oftast vet hur uppdraget bäst ska lösas, och i allmänhet inte behöver rådfråga arbetsledningen⁶⁵.

Däremot skriver Hadenius, Weibull och Wadbring i boken *Massmedier* att termen "gatekeepers" har missbrukats och nu fått en felaktig definition, då människor kan uppfatta gatekeepern som en särskild person, vilket är fel, menar de. De anser att det är en missuppfattning och att det genom studier motbevisats att de enskilda redaktörerna eller journalisterna skulle ha ett avgörande personligt inflytande över nyhetsströmmen och att

---

⁵⁷ Shoemaker, Pamela J, Vos, Tim P, *Gatekeeping theory*, Routledge, New York, 2009, s. 15.

⁵⁸ Ibid. s. 17.

⁵⁹ Ibid. s. 121.

⁶⁰ Ibid. s. 122.

⁶¹ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 43.

⁶² Ibid. s. 44.

⁶³ Ibid. s. 43.

⁶⁴ Ibid. s. 44.

⁶⁵ Löfgren-Nilsson, Monica, *På Bladet, Kuriren & Allehanda: Om ideal och organisationsprinciper i den redaktionella vardagen*, institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, 1999, s. 174.

deras tyckande och åsikter inte spelar en stor roll vid urvalet⁶⁶.

Faktorer som påverkar innehållet

Shoemaker och Reese har pekat på att medieorganisationens rutiner och struktur har inflytande över medieinnehållet. De menar att detta inflytande kan delas in i olika nivåer, bland andra ideologi, journalisten själv, medierutinerna och organisationen⁶⁷.

Även forskaren Gunnar Nygren har diskuterat denna teori och menar att alla nivåer är lika viktiga och tillsammans påverkar mediernas innehåll. Längst ut finns de externa faktorerna, som ideologier och kultur. Exempelvis var arbetsmarknadsjournalistik mer framträdande under 1970-talet⁶⁸. Senare blev i stället miljöjournalistiken den dominerande när politiker och allmänheten började intressera sig allt mer för miljöfrågor, i takt med att miljöförstörelsen konsekvenser blev allt mer påtagliga⁶⁹.

Lagar och regler står för en annan nivå. Hit hör till exempel frågor om huruvida ägarkoncentrationen inom medierna ska begränsas och den reglering av eftermedier som följer med dess olika avtal. Teknisk och ekonomisk utveckling påverkar också innehållet⁷⁰. Webbupplagornas intåg har exempelvis gjort att medieformerna konvergerar, och dessutom har den allt starkare konkurrensen om publiken medfört förändringar. Men den starkaste externa faktorn för mediernas innehåll är källornas påverkan och mediernas relation till olika källor⁷¹.

I mediasystemets inre påverkansfaktorer nämns branschen som helhet som ett eget lager, där exempelvis Svenska Journalistförbundet påverkar både arbetsvillkor och upphovsrätt och därmed innehållet. Ägarna till medieföretagen och företagsformerna är en av de starkaste faktorerna som påverkar innehållet bland de interna faktorerna, enligt Nygren. Han nämner också att det faktum att etermedier inom public service inte har vinstkrav på samma sätt som kommersiell tv och radio påverkar innehållet i viss omfattning⁷². Andra självklara faktorer som påverkar innehållet är rutiner och normer på redaktionerna. Såväl synliga – arbetsprocessen, upplägget på dagen och vilka som gör vad – som osynliga – sådant som inte uttalats men som alla medarbetare är medvetna om och följer, sådant som ”sitter i väggarna”⁷³.

Även om den största delen av arbetet sker kollektivt⁷⁴ så har den enskilde journalistens egna värderingar och erfarenheter inflytande på innehållet. Idealerna hos journalisten är såväl medvetna som omedvetna⁷⁵.

Nygren påpekar att de yttre och inre faktorerna dessutom är sammankopplade så till vida att om något förändras i de yttre så förändras även de inre. Ett exempel han tar upp är att om en redaktion skär ner på anställda så att produktionskraven ökar, kan det få en effekt av att exempelvis reklambyråer kan pressa på stressade journalister pressmeddelanden och sådana informationsrika texter som är halvfärdiga och journalistiska

---

⁶⁶ Hadenius, Stig, Wadbring, Ingela, Weibull, Lennart, *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*, Ekerlids, Stockholm, 2011. s. 317

⁶⁷ Reese, Stephen D, Shoemaker, Pamela J, *Mediating the message: theories of influences on mass media content*, Longman, New York, 1996, s.141.

⁶⁸ Nygren, Gunnar, *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad mediavärld*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 30.

⁶⁹ Ibid. s. 31.

⁷⁰ Ibid. s. 31

⁷¹ Ibid. s. 32.

⁷² Ibid. s. 33.

⁷³ Ibid. s. 34.

⁷⁴ Ibid. s. 36.

⁷⁵ Ibid. s. 34.

halvfabrikat kan komma att väljas ut till publicering⁷⁶.

Vägar till nyheter

Hvitfelt skriver att medier är beroende av vilka tider på dygnet händelser utspelas. Däremot är radion ett snabbt medium som inte är lika beroende av detta som exempelvis tidningar. Händelser som inträffar nattetid har mindre chans att uppmärksammas än det som händer mitt på dagen, dels eftersom redaktionerna har sämre bemanning under nätterna, dels för att källorna är lättare att nå på dagtid. Detta innebär enligt Hvitfelt att en händelse bör inträffa under rätt tid och på rätt plats för att bli en nyhet, såvida den inte passerar ett visst tröskelvärde och rapporteras oavsett när den inträffat⁷⁷.

I den studie som Bengt Johansson genomfört på Rapport har han kommit fram till att tv-redaktionen anser att bilder är viktiga för tv-mediet som sådant, men ingen av medarbetarna tycker att bilderna är viktiga för nyhetsvärderingen i sig. Johansson konstaterar att toppnyheterna står oberoende av bildmaterialet och att främst mindre viktiga nyheter värderas högt om det finns bra bilder⁷⁸. Även Strömbäck har kommit fram till att förekomsten av bra bilder är särskilt viktig i tv-mediet. Huruvida en händelse blir en nyhet kan vara beroende av om det finns bra bilder eller inte. Men samtidigt är han inne på samma spår som Johansson och menar att det inte gäller de allra viktigaste eller mest intressanta nyheterna, utan de som är något lägre prioriterade⁷⁹.

Nygren skriver att många medier använder sig av parallellpublicering, såväl tidningsföretag som radio- och tv-företag. Detta betyder alltså att nyhetsföretag publicerar sina nyheter i fler kanaler än den definitiva huvudkanalen, oftast handlar det om webben som en andra kanal. Nygren framhåller att ”extrakanalerna” ibland används för att utveckla nya former av innehåll och för att sänka kostnaderna. Han nämner också differentiering – en möjlighet till publikanpassning inom även ytterst smala och nischade ämnen som kanske inte passar alla. Tack vare webbens oändliga utrymme får sådana nyheter plats även om de inte prioriteras för sändningen. Nätet i sig gör det också möjligt att ta emot större flöden av innehåll. Detta eftersom innehållet kan skickas digitalt inom företagets egna nätverk⁸⁰. På så sätt har SVT:s och SR:s alla reportrar tillgång till samtliga nyheter som produceras vid alla regionala stationer runt om i landet⁸¹.

Nygren refererar till Ulf Rönnheds studie på Radio Stockholm där han efter tre veckors observation har kunnat urskilja de vanligaste källorna till nyheter. Och denna redaktion skiljer sig inte från de andra regionala stationerna inom SR, försäkras Rönnhed. En av de vanligaste vägarna till nyheter är pressmeddelanden. Andra källor, om än dock mindre framträdande, är presskonferenser, polis- och rättsväsendet, tips, påtryckare och egna idéer.⁸²

---

⁷⁶ Nygren, Gunnar, *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 35.

⁷⁷ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 46.

⁷⁸ Johansson, Bengt, *Vid nyhetsdesken: en studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*, Demokratiinstitutet, Sundsvall, s. 37.

⁷⁹ Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och sambälle: en introduktion till politisk kommunikation*, SNS förlag, Stockholm, 2009, s. 171.

⁸⁰ Nygren, Gunnar, *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 64.

⁸¹ Ibid. s. 65.

⁸² Ibid. s. 201.

En annan dominans som kan ses i nyhetsvärderingen är elitkällor. Dessa dominerar i Radio Stockholm, och därmed även i SR:s andra regionala kanaler. Elitkällor kännetecknas av politiker, offentliga tjänstemän och poliser⁸³.

Det faktum att nyhetskällorna till stor del kommer från eliter och den tidsmässiga press som sätts på redaktionen, att helst bara göra saker som går att göra klart samma dag – så kallade ”dagspuckar” – och som kan räknas in i dagens sändning, ger inte redaktionen utrymme för andra nyheter. Det uppstår oskrivna regler om vad som ”måste” finnas med som är svåra att komma ifrån⁸⁴.

Journalisten bakom innehållet

Medieforskaren Marina Ghersetti har tidigare påpekat att journalistkåren är en homogen grupp vad gäller etnisk och social bakgrund, utbildning och livsstil. Hon varnar också för att detta utgör en risk för att journalisterna identifierar vad som är en nyhet för dem själva och endast väljer nyheter utifrån sina egna referensramar⁸⁵. Denna syn på journalisterna delas även av Bourdieu som pekar på att det journalistiska fältet omfattar ett antal övertygelser som är gemensamma bland journalister, exempelvis att de tänker på ett visst sätt och har en speciell känsla för språket. De kan också grunda det journalistiska urvalet på sådant som ingår i ett begrepp, till exempel att något ”går hem i tv”⁸⁶.

Också Shoemaker och Reese delar denna uppfattning. De skriver att de personliga förhållanden och den bakgrund en person inom medieyrket har kan influera medieinnehållet. De menar att kön, etnicitet, sexuell läggning, uppväxt och religion inte bara formar åsikter och värderingar hos personen, utan även yrkesval. De professionella erfarenheterna formar sedan mediearbetarens yrkesroll och etik, vilka i sin tur har en direkt effekt på medieinnehållet. Effekten av de personliga attityderna och värderingarna på medieinnehållet är däremot indirekt. Shoemaker och Reese markerar dock att denna endast visar sig när de individer som bestämmer inom respektive medieorganisation har tillräckligt mycket makt för att sätta sina egna professionella värderingar och organisationens rutiner åt sidan⁸⁷.

Shoemaker och Reese framhåller samtidigt, till skillnad från de andra forskarna, att det faktum att medieinnehållet påverkas inte betyder att denna påverkan är negativ. De menar att vår bakgrund ligger till grund för vår världsbild och att den processen inte är annorlunda för journalister än för dem som arbetar inom någon annan yrkesgrupp. Shoemaker och Reese nämner dock en teori som journalistikprofessorerna David Weaver och G. Cleveland Wilhoit tidigare diskuterat, att effekten av journalisters demografi på nyhetsvärdering och innehåll troligen är ganska liten, eftersom de organisatoriska rutinerna och begränsningarna är av stor betydelse⁸⁸. Men Shoemaker & Reese betonar ändå att ingen ”uppförandekod” i slutändan kan förklara beteendet i alla situationer. Etiska normer måste tolkas, och särskilda beslut måste fattas, av journalisten själv⁸⁹.

Tidigare genomförda undersökningar har försökt att urskilja vilka händelser som väljs ut och vilka som väljs bort under nyhetsprocessen, samt varför. Undersökningarna grundas

---

⁸³ Nygren, Gunnar, *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 202.

⁸⁴ Ibid. s. 203.

⁸⁵ Ghersetti, Marina, *Medierna och demokratin*, Studentlitteratur, Lund, 2012, s. 218.

⁸⁶ Bourdieu, Pierre, *Om televisionen*, B Östlings Förlag Symposium, Stockholm, 1998, s. 69.

⁸⁷ Reese, Stephen D, Shoemaker, Pamela J, *Mediating the message: theories of influences on mass media content*, Longman, New York, 1996, s. 65.

⁸⁸ Ibid. s. 78.

⁸⁹ Ibid. s. 98.

på en uppfattning om journalisternas sociala bakgrund, deras bild av världen och syn på journalistiskt arbete – faktorer som antas inverka på nyhetsprocessen. Detta betyder också, enligt Hvitfelt, att personligheten hos den som värderar nyheter anses som viktig vid händelseurval⁹⁰.

Nygren, som har sammanställt uppgifter om journalistkåren, skriver att kåren under de senaste 30 åren har blivit äldre. Mellan åren 1989 och 2005 ökade genomsnittsåldern för en journalist från 41 till 43 år⁹¹. På Sveriges Television är det relativt jämnt mellan olika åldersgrupper och där har andelen journalister med mindre än tio års erfarenhet i yrket ökat från 17 till 38 procent. Hälften av journalisterna inom SVT och på SR:s lokalradio har ännu inte fyllt 40 år, konstaterar Nygren. Det har även visat sig att fler lämnar journalistyrket efter 10-15 år. Han menar att de som stannar i branschen endera är ”gamla rävar” med över 20 års erfarenhet⁹², eller unga som arbetat som journalister i mindre än tio år⁹³.

---

⁹⁰ Hvitfelt, Håkan, *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*, Norstedts, Stockholm, 1985, s. 43.

⁹¹ Nygren, Gunnar, *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 91.

⁹² Ibid. s. 92.

⁹³ Ibid. s. 93.

METOD

Valet av metoder

Vi har valt att kombinera två kvalitativa metoder i vår studie. Anledningen till att vi inte valt att använda en kvantitativ metod är att våra frågeställningar inte går att mäta i antal och mängd. De vill i stället besvara mer komplicerade fenomen, processer och tankestrukturer.

Intervjuer och olika typer av deltagande studier är några av de vanligaste metoderna som en kvalitativ forskare använder⁹⁴. För att avgränsa vår forskning har vi valt ut två regionala nyhetsmedier som är lika till ägandet men olika till sitt format – SVT Mittnytt och P4 Västernorrland. Vi har därefter kvalitativt tittat på deras nyhetsprocesser genom deltagande observationer under vecka 47. Vi valde att dela upp oss, det vill säga, den ena studerade Mittnytt medan den andra studerade P4. Vi ansåg att det skulle vara intressant att titta på nyhetsvärdering och nyhetsurval som redaktionerna gjorde under samma vecka, för att i slutändan eventuellt väga värderingarna och urvalen mot varandra.

Under observationsveckan höll vi daglig telefon- och sms-kontakt. Första dagen läste vi upp delar av våra anteckningar för varandra för att säkerställa att vi observerade och skrev på liknande sätt. Vi var överens om att skriva väldigt utförligt och hellre anteckna några rader ”för mycket” än riskera att materialet skulle kännas ihåligt i efterhand. Flera gånger om dagen diskuterade vi aktuella nyhetshändelser och hur de olika redaktionerna reagerade i olika situationer. Vi upplever att det gav väldigt mycket att hålla den kontakten eftersom vi fick bra input från varandra och bland annat kunde ge varandra goda råd om fenomen vi upptäckte på respektive redaktion, som kunde vara bra att hålla utkik efter. På så sätt var vi också mer införstådda med den andres material när vi sedan började sammanställa resultatet och vi tror att det förenklade arbetsprocessen oerhört mycket.

Vi valde att komplettera observationerna med samtalsintervjuer för att få möjligheten att ställa mer djupgående frågor som dök upp under observationsveckan och som inte naturligt diskuterades på redaktionerna under arbetsprocesserna. Vi gjorde ett strategiskt urval av våra intervjupersoner.

Valet av intervjupersoner

I slutet av observationsveckan bestämde vi vilka personer vi ville intervjua. Vi valde totalt sex personer, tre på respektive redaktion. På Mittnytt framgick ganska snabbt att intake och output beslutade över urvalet. På P4 var processen en annan, eftersom ledningen ser annorlunda ut på radion än på Mittnytt, och där hade främst nyhetschefen ansvaret för nyhetsurvalet. Vårt strategiska urval av intervjupersoner utgick sedan från uppfattningen om att dessa personer var främst ansvariga för nyhetsinnehållet. Vi lade ingen värdering i en jämn könsfördelning av intervjupersonerna, utan utgick i stället från deras maktpositioner. Resultatet av detta blev fem kvinnor och en man. Efter önskemål om anonymitet från några av intervjupersonerna beslutade vi att vara konsekventa och ge samtliga anonymitet.

På Mittnytt intervjuade vi intake, det vill säga den person som har hand om morgoninsamlingen av potentiella nyheter och listar eventuella dagsjobb. Vi intervjuade också output som är redaktören för dagen. Dessa personer varierar från dag till dag på Mittnytt och vecka 47 var inget undantag. På P4 Västernorrland intervjuades nyhetschefen samt webb- och publikredaktören, som bland annat sköter webben och tar emot

---

⁹⁴ Backman, Jarl, *Rapporter och uppsatser*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 59.

nyhetstips. För att inte få en ensidig bild av nyhetsprocessen – redaktörernas och chefernas – valde vi även att intervjua en reporter från varje redaktion. Vi valde två reportrar som vi tyckte var intressanta eftersom vi upplevde att de stack ut från mängden, hade intressanta åsikter i nyhetsdiskussionerna och delvis gick sin egen väg.

Hur vi gick tillväga

Den kvalitativa forskaren kan ha en aktiv eller passiv roll i sin observation⁹⁵. Vi valde att ha en aktiv roll under vår studievecka, för att kunna ställa kortare frågor och bädda för ett tankesätt inför våra samtalsintervjuer.

Observationerna

Inför observationsveckan diskuterade vi hur vi skulle genomföra den deltagande observationen och skrev upp punkter på vad vi skulle titta på. Detta för att garantera att våra olika observationer inte skulle skilja sig allt för mycket åt.

Vi deltog i det dagliga nyhetsarbetet och anlände till redaktionerna när reportrarna började sina arbetspass, för att sedan sitta med på morgonmöten, anteckna vad som sades under dagarna och hur journalisterna diskuterade nyheter. Ibland flikade vi in med frågor om det uppstod oklarheter. Under dagarna satt vi framför allt med de ledande redaktörerna framme vid desken och observerade beslutsprocesser som togs vid sändningsplanering, telefontips, händelseutvecklingar och omstruktureringar. Men vi observerade även reportrarna och deltog i de veckomöten som hölls. Under dagarna antecknade vi de förändringar som uppstod i sändningarnas körscheman och diskuterade förklaringar med aktuell redaktör.

När schemat för dagens huvudsändning var färdigt lämnade vi redaktionerna. Vi lyssnade och tittade sedan på respektive sändning och antecknade de inslag och telegram som sändes. Detta för att i resultatet kunna diskutera vilka nyheter redaktionerna rapporterade om och hur händelser i länet speglades under veckan.

Intervjuerna

Under vecka 49 hade vi planerat att utföra våra sex samtalsintervjuer och bokat tid på redaktionerna med de utvalda journalisterna. Fyra av intervjuerna blev av som planerat. De andra två, med Mittnyttis intake och P4:s reporter, blev förskjutna på grund av tidsbrist och båda intervjupersonerna föreslog att intervjuerna i stället skulle tas över telefon.

Vi har funderat på om intervjuerna påverkades av att det personliga mötet uteblev, men anser att frågorna inte var av sådan art att en persons kroppsspråk eller ansiktsuttryck skulle kunna tillföra något i svaren.

Inför våra samtalsintervjuer gjorde vi en intervjuguide med sju olika teman, varav två av dessa endast berörde ledande redaktörer (Se bilaga). Vi har formulerat frågorna utifrån Metodpraktikans rekommendationer – korta och lättförståeliga⁹⁶. Vi inledde samtalsintervjuerna med ett antal uppvärmningsfrågor för att skapa en god kontakt med intervjupersonerna. När vi kände att vi hade fått igång ett naturligt samtal övergick vi till de tematiska frågorna – ”grand tour”-frågor – där intervjupersonerna i enlighet med Metodpraktikan gavs möjlighet att tala fritt i förhållande till studiens huvudsakliga frågor⁹⁷. Därefter följde vi upp de tematiska frågorna för att intervjupersonerna skulle få möjlighet att bredda sina svar. Våra frågor var öppet formulerade och vi försökte tänka på att inte

---

⁹⁵ Backman, Jarl, *Rapporter och uppsatser*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 59.

⁹⁶ Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera sambälle, individ och marknad*, Norstedts juridik, Stockholm, 2012, s. 264.

⁹⁷ *Ibid.* s. 265.

styra våra intervjupersoner åt något håll. Enligt Metodpraktikan ska intervjuaren vid osäkra svar från intervjupersonerna ställa tolkande frågor. Vi anser dock att det finns en risk med att ställa tolkande frågor och att detta i så fall kan leda till en styrning, därför valde vi att inte anamma detta råd. Vi tror att personer som är osäkra lätt kan samtycka vid en tolkande fråga, exempelvis: ”Menar du alltså att..?” ”Jo, ungefär så menade jag”. I ställde vi uppföljningsfrågor som: ”Hur menar du då? Kan du utveckla det svaret?”⁹⁸.

Sammanställning av resultatet

Efter vår observationsvecka och de sex samtalsintervjuerna vi utförde fick vi ett omfattande material. Totalt rörde det sig om cirka 50 sidor att bearbeta, sammanställa och analysera. Efter observationsveckan transkriberade vi observationsmaterialet och våra sändningsanteckningar till Word-dokument för att noggrant kunna läsa igenom allt material och bedöma vad som kunde rensas bort. Vi läste även varandras observationer för att få en än klarare bild av vad som hänt under nyhetsveckan på den redaktion vi själva inte observerat.

Ganska snabbt började vi att sätta samman vårt material och koppla olika nyhetskändelser till varandra. När vi sedan hade genomfört intervjuerna transkriberade vi våra handskrivna anteckningar och sammanställde dem i en gemensam resultatdel. Under transkriberingen märkte vi att alla observationer och citat vi skrivit ned inte var av lika stor betydelse för våra frågeställningar. Därför har vi i vår studie valt att presentera de mest tänkvärda delar och citat vi kommit över, så kallade ”highlights”.

Metodproblem

Under observationsveckan kände vi ett något större engagemang från de anställda på Mittnytt än på P4. Här känns det väsentligt att ta upp vårt val av redaktioner och fördelning av oss själva mellan de två redaktionerna. Vad som bör nämnas här är att en av oss författare till uppsatsen är anställd som timvikarie på Mittnytt när uppsatsen skrivs. Den personen var också den som under studieveckan befann sig på Mittnytt, den andra på P4. Förklaringen till detta val är att vi ville, så gott det gick, öka chansen att vinna tillträde till våra tilltänkta möjliga studieobjekt, då vi av kunskap och erfarenhet vet att det inte är en alltför lätt uppgift. Särskilt med det ändå så korta varsel, som uppstod i och med vår begränsade tid att fullgöra studien. Vi har i efterhand diskuterat om detta eventuellt skulle kunna minska reliabiliteten, det vill säga tillförlitligheten, för vår studie. För att nå hög reliabilitet ska studien bland annat nå samma resultat oberoende av vem som utför undersökningen. Visst kan det hända att en person som inte har satt sin fot på redaktionen tidigare och som inte känner till vilka personer som kanske är de effektivaste intervju- och studieobjekten, inte hade fått fram ett lika *fullständigt* resultat. Men vi anser att detta endast hade varit synd, och att vårt val i stället ledde till ett positivare resultat än det annars hade gjort. Vi anser också att detta inte skedde på bekostnad av kvaliteten eller tillförlitligheten.

Den person som var intake respektive redaktör varierade på Mittnytt under veckan och vi har funderat på om detta skulle kunna vara ett problem, men snarare kommit fram till att variationen av beslutade personer i nyhetsprocessen har gett en bredare bild av det vi vill undersöka. Ett problem under observationen skulle dock kunna vara att vi inte valde att studera vad som publicerades på webben och nyhetsvärderingen kring dessa händelser. Att döma av svaren i samtalsintervjuerna är webben en andra kanal för Mittnytt där nyheter som inte värderas tillräckligt högt för att hamna i sändning, till exempel på grund av brist

---

⁹⁸ Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera sambälle, individ och marknad*, Norstedts juridik, Stockholm, 2012, s. 265

på bra bilder, i stället publiceras som artiklar på Mittnyttis webb. Samtidigt hade vi då fått ett ännu mer omfattande material och motiverar vårt urval av huvudsändningarna med att det ändå är Mittnyttis huvudkanal. P4 publicerar kontinuerligt nyhetsartiklar på webben men i likhet med vårt resonemang kring Mittnyttis webb ansåg vi att det är huvudradiosändningen i P4 som är viktigast. Nyhetschefen uttalade även att det finns betydligt mer material i sändningarna än på webbsidan. Vi är tacksamma över att vi fick möjligheten att göra studien och för att vi lyckades vinna tillträde till redaktionerna. Samtidigt förväntade vi oss en smidigare kommunikation från P4, vilken kanske hade gett tydligare svar. Vi tror att vår studie kan ge de inblandade journalisterna en syn på deras egen arbetsprocess som de själva varit blinda för och att de mellan raderna i studien kan utläsa förbättringsförslag. Därför önskar vi att studien snarare hade mottagits med en samarbetssyn, att redaktionen hade uppskattat att studeras utifrån och därför bidragit maximalt till detta.

Kvalitet på materialet

Vi anser att det material vi har samlat in från både observationsveckan på de två redaktionerna och materialet från de sex samtalsintervjuerna är väldigt betydelsefullt för vårt syfte och vår frågeställning. Vi ser inte att det hade gått att undersöka nyhetsprocessen på redaktionerna på annat sätt än genom kvalitativa observationer. Åtminstone tror vi att vi inte hade fått samma inblick och lika bra förståelse om vi hade använt oss av exempelvis fokusgrupper eller endast intervjuer i stället.

Vi tror att nyhetsprocessen är alldeles för komplicerad och att de flesta av journalisternas ageranden är omedvetna, eller åtminstone oreflekterade, vilket kan göra att förklaringar till dessa inte nämns vid konstruerade diskussioner, intervjuer eller samtal.

Samtidigt var samtalsintervjuerna ett betydelsefullt komplement för att kunna svara på hur journalisterna på nyhetsredaktionerna resonerar kring nyhetsvärdering och nyhetsurval. Vi märkte av en viss stress på redaktionen under observationsveckan och eftersom deltagande observationer inte innebär en möjlighet till längre frågor och svar då journalisterna och redaktörerna på redaktionerna är upptagna med sitt, kände vi efter observationsveckan att samtalsintervjuerna var ytterst nödvändiga. Under och efter observationsveckan insåg vi att vi inte förstod varför de hade agerat som de gjort i vissa situationer. Genom samtalsintervjuerna hade vi då i efterhand möjlighet att ställa dessa frågor och journalisterna och redaktörerna hade tid att fundera i stället för att häva ur sig något i stil med ”nu blev det så bara”.

Det fanns dock mindre brister sett till kvaliteten i det insamlade materialet från observationsveckan innan vi hade gjort samtalsintervjuerna, just eftersom vi befann oss i en stressad och okonstlad miljö där redaktionen inte hade avsatt resurser för att hinna svara på våra frågor som dök upp. Men vi tycker att vi lyckades komplettera det som fattades och de luckor som fanns genom intervjuerna. Vi tycker att samtalsintervjuerna håller god kvalitet och är nöjda med svaren. Vissa svar är utöver det förväntade, däremot har vi i efterhand kunnat se att vissa följdfrågor och även några frågor utöver intervjumallen hade kunnat ställas. Vi tror att detta hade tillfört ytterligare synpunkter som vi hade kunnat använda i vår analys.

RESULTAT OCH ANALYS

Studieveckan på SVT Mittnytt och P4 Västernorrland

Under vecka 47 studerade vi nyhetsprocesserna på redaktionerna SVT Mittnytt och P4 Västernorrland. Följande nyheter valdes som toppnyheter och placerades därför först i sändningen hos respektive kanal:

Huvudnyhet	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Mittnytt	Stormen	Hjulstabron	Tågurspårning	Tavelstöld	Moälven
P4	Stormen	Hjulstabron	Tågurspårning	Pornografi	Migrationsverket

Vi kan konstatera att medierna hade samma toppnyhet tre av de fem dagarna under studieveckan⁹⁹. Nyhetsveckan började hektiskt efter söndagens drabbning av stormen Hilde och på måndagen dominerade denna nyhet i både P4 och Mittnytt. P4 hade två inslag om stormen i sin huvudsändning, medan Mittnytt hade fyra inslag och ett telegram som handlade om detta. Båda redaktionerna vinklade ett inslag på elbolaget Eons insats under stormen och båda intervjuade Eons kommunikationschef. P4:s nyhetsproducent motiverade valet att bevaka nyheten med att vädernyheter prioriteras väldigt högt inom SR.

”Sveriges Radio har ett beredskapsansvar, vid strömavbrott till exempel. Folk har oftast en radio med batterier. Vi har ett ansvar att berätta mycket och jag tycker dessutom att det blir bra radio. Det här är spännande nyheter att följa, vi kan med gott samvete göra vädernyheter.”
— Nyhetschef på P4

Mittnyttts rapportering om stormen byggde till stor del på hjälp med bilder från tittarombud¹⁰⁰. På webben låg åtta artiklar med bilder på stormen. Alla var tagna av Mittnyttts tittarombud.

”Det var som en skänk från ovan när den här mannen skickade in dessa bilder, för vi hade ingenting från stormen”
— Reporter på Mittnytt

Flera nyheter valdes bort till måndagssändningen på grund av stormens höga prioritet, trots att de kanske egentligen värderades högt. Även Bengt Johansson skriver i sin studie att en stor händelse som en storm konkurrerar ut de nyheter som varit planerade dessförinnan. Ett exempel från Mittnytt var ett gräv som blev klart på måndagen vars publicering sköts upp några dagar.

”Anledningen till att den får gå i morgon bitti och kväll, är att den är så pass bra att den skulle dränkas i stormen om den skulle gå i dag. Den är värd ett eget utrymme. Det är ingen som vet om det nya i den, så vi behöver inte oroa oss att någon annan kör den i dag bara för att vi väntar”
— Reporter på Mittnytt

Detta är ändå inget ovanligt, menar Strömbäck. Nyheter som är intressanta för ett medium väljs ändå bort ibland.

Strömbäck menar att det kan finnas flera anledningar till att de viktiga nyheterna prioriteras bort. Det kan exempelvis bero på att mediet redan rapporterat mycket om ämnet, men i fallet med Mittnyttts egna nyhet berodde det alltså på att redaktören tyckte att

---

⁹⁹ Se bilaga med samtliga inslag.

¹⁰⁰ Tittarombud är personer som samarbetar med ett medium genom att bidra, i vissa fall mot betalning, med information i form av text, stillbilder eller rörliga bilder.

nyheten var värd att toppa sändningen, vilket inte gick under måndagen då stormen var mer dagsaktuell. På P4 sändes däremot en egen, större nyhet på måndagsmorgonen trots att stormen tog mycket plats i sändningarna. Nyhetschefen ansåg under morgonmötet att inslaget hamnade i skymundan på grund av stormen, och menade att det var synd eftersom reportern arbetat med det så länge. I P4:s fall var det den egna nyheten som var dagsaktuell och måste gå i sändning under måndagen trots att stormen var dagens främsta nyhetsämne.

P4 Västernorrland tipsade även Mittnytt om denna nyhet under måndagen.

”För ovanlighetens skull ringde P4 oss själva och tipsade om detta. Radion hade grejen i sin morgonsändning och antagligen ville de att vi skulle haka på för att händelsen skulle få större genomslag”

— Videoreporter på Mittnytt

Inslaget handlade om en man som torterats i sitt hemland, som nu riskerade utvisning från Sverige. Senare under dagen valde dock båda kanalerna att inte sända nyheten eftersom Europadomstolen meddelade att mannens fall inte skulle prövas, och därför menade att hans situation kunde förvärras om fler inslag sändes i media.

Söndagen innan Bengt Johansson påbörjade sin studievecka på Rapport inträffade stormen Per. På måndagen kunde Johansson se att redaktionen gjorde en omfattande rapportering om stormen och intervjuade personer i strömlösa hushåll, drabbade skogsägare samt rapporterade om tåg som ställts in på grund av ovädret. Vi kan konstatera att både Mittnytt och P4 gjorde liknande inslag på måndagen, men därefter avtog rapporteringen och på tisdagen rapporterades stormen endast kort i båda kanalerna. Stormen Per var kraftigare än Hilde och under Pers framfart avled även några personer. Därför känns det klart relevant att Rapport byggde en sändning på detta.

Däremot är det intressant att tv-redaktionen enbart hade ett enda inslag dagen efter – och att vi upplevde ett i stort sett liknande scenario på Mittnytt och P4 under vår studievecka. Dessutom är det vid första anblick intressant att Hilde rapporterades intensivt i likhet med Per, eftersom stormen i sig ändå var mildare, men vi ser att det har sin naturliga förklaring eftersom Rapport täcker riksnivå och P4 Västernorrland bevakar ett enda län. Ett oväder är ändå ett oväder och Hilde hade naturligtvis kunnat få än mer omfattande konsekvenser.

Nygren påpekar att ett mediums företagsform är en av de faktorer som har allra störst inverkan på innehållet och att innehållet i public services etermedier kan påverkas av att de står oberoende från vinstkrav. Som P4:s nyhetschef tidigare diskuterat, att Sveriges Radio har ett beredskapsansvar under exempelvis oväder, kan stormbevakningen delvis vara en följd av Sveriges Radios och Sveriges Televisions uppdrag att förse befolkningen med samhällsinformation och viktiga upplysningar.

Strax innan Mittnytt 19.15-sändning på måndagen hade redaktören några minuter att fylla ut då några planerade inslag inte hann bli klara. Han valde då det enda inslaget som låg i ”burk” det vill säga som blivit ställt tidigare. Det handlade om lättantända altaner.

”Det passade inte alls in egentligen, jag vet. Det har legat i Burk ganska länge. Men det var verkligen en nödlösning för att fylla ut sändningen med något”.

— Redaktör på Mittnytt

I studien ”Vid nyhetsdesken” kommer Bengt Johansson fram till att Ekots redaktion är mer benägen att styra om inför sina sändningar än Rapport och Svenska Dagbladet. Detta verkar dock inte vara applicerbart på P4 Västernorrlands radioredaktion. Inslaget om den torterade mannen ställdes visserligen under studieveckan men utöver var det endast några få inslag eller telegram som sköts upp eller togs bort strax innan huvudsändningen. Däremot visade vår studie att Mittnytt strukturerade om mer inför sina huvudsändningar, exempelvis genom att byta ut inslag ganska nära sändningstid, som i exemplet ovan.

Under hela veckan hade de två olika redaktionerna flera gemensamma nyheter och liknande framställningar av samma nyhet. Strömbäck menar att detta är vanligt bland medier som bevakar samma geografiska område. Han tror att detta fenomen beror på att nyheterna värderas på ett liknande sätt.

Ett exempel på detta var en nyhet som båda redaktionerna rapporterade under tisdagen, om att polisens kommunikationssystem RAKEL slagits ut till följd av stormen Hilde, med ett inslag i respektive huvudsändning. P4 hade klippt ihop ett inslag från morgonprogrammet där en polis intervjuades, och Mittnyttts inslag innehöll en intervju med Sveriges Radios distributionschef.

En annan händelse som var tisdagens stora nyhet i både P4 och Mittnytt var åtalet mot polisbefälet som beordrade att öppna Hjulstabron när två pojkar från Medelpad jagades av polis efter en bensinsmitning. Båda kanalerna valde att presentera åtalet genom en intervju med en av pojkarnas mamma. När ansvariga motiverade valet att bevaka nyheten nämnde de några av Hvitfelts tio nyhetskriterier:

”Det känns som en självklarhet att ha med åtalet. Det är en jättestor nyhet som följts upp och som fått stort genomslag. Den upprör och berör och har geografisk anknytning”.

— Redaktör på Mittnytt

”Indirekt innehöll den väl nästan allt som en bra historia gör, allmängiltig och personlig. En relevant, berörande och viktig nyhet”.

— Nyhetschef på P4

De menade att händelsen, i likhet med Hvitfelts kriterier, var sensationell, hade ett kort geografiskt avstånd, var relevant och hade negativa inslag. Vi kan även konstatera att den handlade om ett brott, en olycka och att en elitperson stod i centrum för historien (den åtalade polisen).

På tisdagen resonerade P4:s nyhetschef kring att göra en lokal nyhet av en riksenhet som handlade om ost, men avstod eftersom hon inte kunde hitta en geografiskt nära koppling:

”Vi har inga stora mejerier här. Så det var en tanke som poppade upp, men sedan kände jag att strunt i den. Vi väljer bort nästan allting, det allra mesta försvinner. Det är en bedömning av hur bra kan det här bli och en annan sak man tänker på är, kan det här bli ett bra radioinslag? Osten hade kunnat bli ett riktigt bra inslag, om man hade åkt till ett mejeri, men det finns ju inget och därför valde jag bort den. Men det är ett inslag jag skulle ha velat göra i dag”.

Under tisdagens morgonmöte diskuterade båda redaktionerna en nyhet om föreningslivet och Modo hockey i Örnsköldsvik.

”Vi måste köra Modo i kväll, för tidningarna och radion hade det i morse, om vi ska ha den, och det måste vi också eftersom vi har granskat Timrå”.

— Redaktör på Mittnytt

Nyheten prioriterades eftersom redaktören ansåg att det handlade om så mycket pengar.

”Har vi granskat Timrå hårt måste vi ju granska Modo lika mycket, annars verkar vi ju inte trovärdiga”.

— Intake på Mittnytt

En av de större nyheterna under onsdagen, som både Mittnytt och P4 bevakade var socialnämndens möte där ”Slink inns” framtid diskuterades. Nyheten kom från Dagbladet och både Mittnytt och P4 hakade på efter att ha läst i tidningen.

På torsdagen hakade både Mittnytt och P4 på en annan nyhet från Dagbladet om ett barnpornografibrott som fått vänta på utredning i fyra år. I P4 intervjuades länskriminalens

utredningschef i eftermiddagsprogrammet och intervjun klipptes sedan till ett inslag som sändes i huvudsändningen.

”Barnporrbrottet blir dagens grej, det har visat sig vara mer intressant än man kunde tro”.
— Nyhetschef på P4

”Dagbladet har om barnporrhärvan i dag, den kan ju synkas här, vi måste köra på den! Hade inte den en koppling till Jämtland förresten? I så fall blir det ju en ännu större anledning att göra den så att det blir några inslag i Jämtlandsinslag. Någon får kolla det”.
— Intake på Mittnytt

På Mittnytt beslutade redaktören sedan att reportern endast skulle göra en palinare på nyheten på grund av tidsbrist och platsbrist i sändning.

På torsdagsmorgonen skrev polisen på sin hemsida att en tavla, målad av en lokal konstnär, stulits från GA-kyrkan i Sundsvall. Både Mittnytt och P4 rapporterade om detta. Radion misslyckades med att få tag på konstnären under dagen och gjorde därför endast ett telegram. Medan Mittnytt, som först också planerat in ett telegram, sände ett helt inslag om händelsen.

”Tanken var väl kanske egentligen att det bara skulle bli en palinare¹⁰¹ men när vår reporter kom tillbaka jätteentusiastisk och hade gjort en längre intervju som höll för ett inslag, så kände jag att vi kör på det”.
— Redaktör på Mittnytt

På fredagen hade kanalerna två gemensamma nyheter i sina huvudsändningar. Båda valde att rapportera om ett åtal mot en polis i Sundsvall som telegram i sändningarna. Båda rapporterade också resultaten från skidpremiären i Bruksvallarna, men där valde P4 att göra ett inslag, medan Mittnytt hade ett telegram. P4 hade med en polisnyhet i sin sändning, ett telegram, som de hade plockat från Mittnytts webb.

Under fredagen kom en häktningsframställan mot en ung pojke i Sundsvall som misstänktes för ett stort antal brott. En av P4:s reportrar arbetade med ärendet under dagen men lyckades inte få tag på någon ansvarig som kunde uttala sig i radion. ”Reportern har försökt få tag på åklagaren och polisens förundersökningsledare men han får inget svar, så vi gör ingenting på den”, säger nyhetschefen.

Vi menar att det så kallade nyhetsnätet är en stor del av nyhetsprocessen på Mittnytt. Framförallt gäller detta polis, SOS Alarm och rättsväsendet. På Mittnytt prickar medarbetarna ständigt av ”kollar” gällande kommande åtal, domar och andra uppföljningsnyheter. De olika redaktörerna håller också daglig koll på polisens hemsida och vilka krimnyheter som andra medier rapporterar om. Även P4 bevakar polisens webb och andra medier i syftet att hitta polisiära nyheter, men där tycks inte nyhetsnätet användas i den bemärkelsen att redaktionen utifrån sin egen agenda exempelvis placerar en reporter på en rättegång – förrän något annat medium har nyheten. Under studieveckan hade P4 glömt bort en rättegång som en annan kanal ringde och påminde dem om, och först då skickades en reporter till platsen. P4 blev även påringt om Hjulstaåtalet och barnpornografibrottet rapporterade kanalen om utifrån en artikel i Dagbladet. Redaktionen producerade också krimnyheter i form av telegram, utifrån Allehanda och Mittnytt.

Under veckan hade P4 många inslag och telegram som handlade om brott och torsdagens sändning baserades i stort sett på endast sådana nyheter, varav de flesta kom från andra medier. Just andra medier verkar ha effekt på vilka nyheter från polis och tingsrätt som P4 väljer att rapportera om och under veckan verkade kanalen inte ha någon

---

¹⁰¹ Palinare är det fenomen inom tv-journalistik då programledaren läser upp ett telegram, samtidigt som sändningsproducenten visar upp still- eller rörliga bilder.

egen krimnyhet som de höll koll på. Mittnytt hade exempelvis en egen nyhet om en man som misstänktes för ett cirka 20 år gammalt mord på en man från Kramfors.

Som nämnt i teorin varnar medieforskaren Ghersetti för att liknande bakgrund och livsstil inom journalistkåren kan göra att journalister väljer nyheter utifrån sina egna referenser. Hadenius, Wadbring och Weibull menar däremot att studier har visat att enskilda redaktörer eller journalisters personliga åsikter inte har ett direkt inflytande över nyhetsurvalet.

Under vår studievecka har vi inte observerat någon nyhetsprocess där vi kunde uppfatta att någon av Mittnytt's redaktörer eller P4:s nyhetschef uttalat valde en nyhet efter sina egna personliga värderingar. Däremot tror vi att Ghersetti har en poäng i sitt resonemang trots att det inte går att styrka genom observationerna. Det kan mycket väl vara så att nyheter väljs utifrån en egen, personlig uppfattning. Beslut tas ju i grunden utifrån en persons egna åsikter och värderingar och det kan vara oerhört svårt att uppfatta om besluten grundas i detta eller om de tas yrkesprofessionellt med hänsyn till vad publiken bör ta del av.

Shoemaker och Reese menar att journalistens yrkesroll och etik har en direkt effekt på innehållet. Forskarna påpekar ändå att en medarbetares personliga attityder och värderingar kan ha en indirekt påverkan på innehållet om en medarbetare har en så stark maktposition att han eller hon kan bortse från sina yrkesvärderingar och organisationens rutiner när nyheter värderas.

Det stämmer att redaktörer och nyhetschef har starka positioner på de redaktioner vi har studerat, i likhet med Shoemaker och Reeses resonemang. Däremot anser vi oss ha sett under observationerna att dessa personer i ledning har resonerat professionellt, alltså utgått från nyhetsvärderingskriterier, snarare än att ha motiverat sina nyhetsurval med personliga intressen.

Under veckan märkte vi att vissa reportrar arbetade med mindre granskningar, trots att resurserna var knappa. På redaktionerna uppfattade vi dagligen diskussioner kring flera olika nyheter, om de borde rapporteras eller inte, och på vilket sätt. Det var inte alltid självklart vilka nyheter som skulle väljas. Reportrarna hade ofta egna idéer och åsikter i diskussionerna, som i regel ledde fram till att ledande redaktör eller nyhetschef tog ett slutgiltigt beslut. Ett exempel på det är ett inslag som flyttades flera gånger mellan olika sändningar i P4 för att annat kom emellan. Det handlade om skidpremiären i Bruksvallarna och var ett eget initiativ från en reporter, som gärna ville att inslaget skulle gå så snart som möjligt. Det sköts på under flera dagar trots att det var en aktuell händelse. En morgon utlovade nyhetschefen, nästan på order av reportern, att det skulle gå samma dag, för att på eftermiddagen ställa det till nästa morgon (fredagen). Det var också den allra sista dagen som inslaget kunde gå för att ha en aktuell funktion inför skidpremiären.

Där spelar givetvis nyhetsvärderingen in och vi utgår från att andra nyheter bedömdes som viktigare. Detta är ändå ett tydligt exempel på att journalisterna har inflytande men att beslutet ligger hos ansvarig chef.

Samtalsintervjuer på SVT Mittnytt och P4 Västernorrland

Under samtalsintervjuerna tog vi upp frågor som uppstod under våra observationer och när vi analyserade materialet, samt en del andra ämnen som berör nyhetsprocessen. Detta för att lättare kunna besvara vår frågeställning. Vi intervjuade tre personer från varje redaktion.

Nyhetsvärdering och nyhetsurval

På frågan om vilka egenskaper en händelse bör ha för att den ska bli en nyhet svarade flera att ett allmänintresse är viktigt. P4:s nyhetschef nämnde även att inslag av dramaturgi och att nyheten berör är viktigt. Både Mittnytt:s intake och P4:s nyhetschef nämnde att nyheten i sig dessutom måste anses viktig, i likhet med en av Hvitfelts kriterier. P4:s reporter ansåg att en nyhet ska vara unik och handla om något som inte presenterats förut, men menade även att det går att bygga en nyhet på en nyhet och göra uppföljningar. Majoriteten svarade dessutom att nyheten ska ha betydelse för en större publik.

I Bourdieus teori om det journalistiska fältet som påverkar nyhetsprocessen menar han att det råder en konkurrens om att vara först med nyheterna. Mittnytt:s intake tog upp detta under samtalsintervjun och menade att åtminstone hon värdesätter att vara först med nyheter.

”/.../ och så ska det vara en viktig nyhet som dessutom gärna ska vara exklusiv för oss, att vi är ensam om den alltså, eller först är också viktigt. Ja, alltså... det är ju inte längre en nyhet när den redan är berättad. Det ger ju oss en trovärdighet och hög status bland våra tittare när vi är först”.

Mittnytt:s redaktör tycker inte att nyhetsvärderingsprocessen har några självklara svar:

”/.../ Det är viktigt att vända och vrida och sedan fatta ett beslut. Och det jobbiga med att vara redaktör är att man alltid funderar på om man gjort rätt val eller inte”.

Flera intervjuade nämnde att ekonominyheter ofta väljs bort i nyhetsprocessen. P4:s webb- och publikredaktör menade att den ekonomiska journalistiken var ett problem på åtminstone hennes tidigare arbetsplats och att företagsnyheter och bokslut var svåra att tränga igenom:

”Tyvärr kan saker, som är svåra att tränga in i, väljas bort för att man inte har tillräckliga resurser. Det blir lättare lagt om det är för komplicerat”.

Mittnytt:s intake var av samma uppfattning:

”Jag kan känna ibland att ekonomiska komplicerade bokslut, årsredovisningar och sådant som egentligen är intressant, om stora företag i vårt område, att de faller bort då det saknas kunskap och resurser på vår redaktion för det”.

Kanske kan det också vara så att just ekonominyheter inte direkt intresserar den regionala radiopubliken, resonerade P4:s reporter.

”Jag kan tycka att ekonominyheter kan upplevas som väldigt svåra, dels måste man ha den kunskapen själv och dels måste man ju ha en publik som lyssnar, då kanske de hellre lyssnar på ekonominyheterna med Ekot eller så”.

Under observationsveckan lämnade till och med en reporter på P4 över en årsredovisning till en ekonom för att få hjälp med att förstå den, eftersom han själv inte hade tillräckliga kunskaper. I sina tio nyhetskriterier nämner Hvitfelt ekonomi som ett ämne som kan öka sannolikheten för att en nyhet prioriteras, men detta verkar alltså inte stämma på varken P4 eller Mittnytt. Eftersom Hvitfelt listade dessa kriterier under 1980-talet är det inte särskilt

konstigt om några av dem inte dominerar på samma sätt i dag.

Gatekeeping

Alla intervjuade tyckte i någon utsträckning att de har inflytande över nyhetsvärderingen. Redaktörerna själva svarade att redaktionen har inflytande över nyheterna men var tydliga med att de som redaktörer/nyhetschef styr vad som sänds i slutänden.

Monica Löfgren-Nilssons såg under sin studie att de enskilda journalisterna styr mer än den totala övergripande redaktionskulturen. Detta verkar stämma på P4 och Mittnytt när det gäller nyhetsvärderingen, men som Löfgren-Nilsson nämner finns cheferna som någon typ av trygghet, och det är dessa som i slutänden bestämmer vad som sänds.

”Jag tycker personligen att jag själv har stort inflytande och det bör jag ju som reporter få ha också, men vi ju ett krav att producera för dagen och krav från Stockholm. Ingen kör ju ett eget race. Antingen får man ett nej, ett ok eller ett uppdrag av redaktören/intake”.

— Reporter på Mittnytt

”Det sista ordet är ju mitt, även om jag styr så är det jätteviktigt att alla är med. Alla har väldigt stort inflytande över nyheterna men det slutliga ansvaret är mitt”.

— Nyhetschef på P4

”Det är ju min roll som redaktör att lyssna och förvalta idéer, men sista beslutet är ju så klart mitt eller den som är redaktör för dagen”.

— Redaktör på Mittnytt

P4:s reporter ansåg att hon i viss mån har eget inflytande över nyheterna, men att det egna mediets rapportering är bristfällig när det gäller utrikeshändelser som skulle kunna sättas i lokalt perspektiv:

”Jag tycker att det är alldeles för lite utrikesnyheter som kan spelas i länet, händer det en stor sak någonstans skulle man kunna spela den lokalt och förklara större komplicerade förhållanden. Jag försöker åtminstone påverka det här P4-skeppet att vi ska göra andra typer av nyheter och ibland lyckas man, ibland lyckas man inte. Till exempel att man ska kunna spegla både större nationella och internationella händelser i ett lokalt perspektiv.”

Att rapportera om utrikesnyheter stämmer inte särskilt väl överens med Hvitfelts kriterium sett till att en nyhet bör inträffa geografiskt nära i det område där mediet verkar. Samtidigt kan ju detta dels bero på vilket medium det gäller, dels av hur en redaktion bedömer innebörden av geografiska avstånd, och eftersom P4 bevakar Västernorrland är det kanske inte anmärkningsvärt om kanalen inte rapporterar om sådant som händer i andra länder. Hvitfelt menar dessutom att en nyhetsbevakning kan motiveras med att det råder ett kulturellt avstånd till nyheten i fråga. Här pekar P4:s reporter på att händelserna ska kunna speglas i lokala perspektiv och i sådana fall anser vi att något som händer i ett land långt borta betraktas som nära kulturellt sätt. Nyheten skulle då kunna kopplas på kulturell nivå till exempelvis en ort, person eller företeelse i länet.

Som Nygren nämner verkar nyheter ibland väljas efter tillgången av specialreportrar. Han menar också att nyhetsvärdet kan avgöras av den specifika reporterns status inom redaktionen, vilket Mittnytt:s reporter bekräftar:

”Alla reportrar här har ju detaljkunskaper inom olika områden som de kanske vill jobba med. Mina idéer tas ofta emot på ett bra sätt. Men just jag kan också vara en reporter som hamnat lite i ett guldläge när det gäller sådant, känner jag?”

David Manning Whites teori om en ledande redaktör som helt och hållet styr nyhetsprocessen och besluten lever kvar i viss mån och har under observationerna och intervjuerna visat sig åtminstone i beslutsprocessen på redaktionerna. Däremot verkar reportrarna ha visst inflytande över nyhetsvärderingen. Vi skulle vilja säga att

gatekeepingprocessen inte längre pendlar med åren, mellan en enskild Mr Gate och ett organisatoriskt beslutsvalde. I stället kan vi urskilja en kombination av tanken om en ledande Mr Gate och det som Shoemaker och Vos nämner som ett kollektivt inflytande av individuella journalister. Journalisterna tenderar att ha ett stort inflytande under värderingsprocessen men när det kommer till urvalet kliver varje redaktions ”Mr. Gate” in med sin makt.

Journalisten och faktorerna bakom innehållet

Shoemaker och Vos skriver att journalistkåren är en relativt homogen grupp vad gäller etnisk och social bakgrund, utbildning och livsstil. Webb- och publikredaktören på P4 nämner till och med att kanalens redaktion är en ”homogen, tråkig grupp med samma utgångspunkter i livet”, samt att redaktionen ofta är eniga i nyhetsdiskussionerna.

”Oftast är det en ganska homogen samsyn, att man tycker att det här är en stor grej, den här är lite mindre. Jag har aldrig hamnat i den situationen här på P4 att jag tycker något annat”.
— Webb- och publikredaktör på P4

Detta, menar Shoemaker och Vos, utgör en risk för att journalisterna identifierar vad som är en nyhet för dem själva och endast väljer nyheter utifrån sina egna referensramar och inte ser utanför boxen. Apropå boxen, ser vi efter samtalsintervjuerna att det finns en tendens i det forskarna pratar om när det gäller att välja det som intresserar dem själva och att ”leva inom boxen”, åtminstone på Mittnytt:

”Vi är dåliga på att bevaka hela länet. Det blir mycket Sundsvall av den enkla anledningen att där är vår redaktion, vi bor där, det är vår värld, vi får in fler tips och så vidare. Men detta måste vi bli bättre på”.
— Intake på Mittnytt

Samtidigt menar Mittnyttts reporter att den bristfälliga länsbevakningen förutom ett eget intresse för levnadsorten också kan bero på bristande resurser:

”Jag tycker att vi missar många delar av länet. Det handlar om logistik, ofta har vi inte möjlighet att åka, ingen fotograf eller tillräckligt med reportrar och sedan handlar det, kanske mest om att vi ”ju lever här, i Sundsvall”.

På P4 utgår länsbevakningen från att varje nyhetsreporter bevakar varsin kommun och webb- och publikredaktören uttrycker även att redaktionen försöker att ”inte vara så Sundsvallsbaserad” i sitt nyhetsarbete. Hon säger också att nyhetsurvalet påverkas av redaktionella resurser, främst personal:

”Den här hösten har vi gått kort med folk och det påverkar förstås vad vi har och hur mycket, men sändningarna i sig ändras ju inte för det”.

Det menar också nyhetschefen:

”Vilka resurser vi har på redaktionen påverkar ju absolut vilka nyheter vi gör. En del dagar måste man gå på mer säkra nyheter”.

P4:s reporter upplever nyhetsbevakningen som otillräcklig och säger att redaktionen behöver mer folk. Det är sällan det går att åka till en ort för att bara prata med människor och det ger inte samma närhet till publiken, menar hon. Hon berättar i intervjun att redaktionen sällan arbetar med ordinarie styrka (sex reportrar) i praktiken, ibland är de bara två nyhetsreportrar. Även budgeten påverkar, de kan inte alltid ta in vikarier. Hvitfelt har påpekat att mediernas budget styr nyhetsprocessen och detta tycks alltså vara ett faktum på P4. Reportern säger att det är långt mellan Sundsvall och orter som Sollefteå och Ånge, och menar att det är omöjligt att göra nyheter samtidigt som hon kör bil.

”Vi är alldeles för underbemannade, vi kan inte bevaka flera kommuner. Om man jämför med en tidning så är vi ju liksom inga alls. Och vi har en budget så ofta har vi inte råd att ta in vikarier när någon är sjuk utan då får de andra jobba i stället. Då kan man kanske inte kan åka ut till Ånge eller Långsele, man kanske får göra telefonintervjuer. Så man kanske får med nyheterna men det blir ju inte samma kvalitet när man gör en telefonintervju som när man åker ut och gör ett reportage och pratar med folk. Vi försöker åka men när man inte är där så får man ju inte samma närhet till publiken heller, det är inte lika lätt som ifall man var i Ånge mera regelbundet till exempel. Det är sällan vi har råd att ta oss tid för att bara flanera runt och snacka med folk”.

I likhet med vad medieforskarna Stig Hadenius, Lennart Weibull och Ingela Wadbring nämner verkar det oftast vara de större orterna som får den största uppmärksamheten medan landsbygden inte bevakas lika regelbundet. Medieforskaren Marina Ghersetti har definierat journalistkåren som en enhetlig grupp. Hon varnar också för att detta är negativt i den bemärkelsen att journalister väljer nyheter utifrån sina egna intressen. Mittnyttts redaktör menar tvärtemot att detta inte behöver vara negativt.

”De flesta av oss bor i tätorten Sundsvall, därför har vi bättre koll på vad som händer här. Vi lever här, får reda på vad som händer här och intresserar oss för det som händer nära oss. Men vi försöker kompensera detta. Och sedan vet jag inte om det behöver vara så dåligt som vi tror, om man ser till hur många som berörs, de bor ju flest människor här”.

Under samtalsintervjuerna tog vi upp medarbetarnas ålder och yrkesbakgrund. På P4 Västernorrlands redaktion har alla utom en person fyllt 30 år och den äldste medarbetaren är 64 år. Också på Mittnytt har de flesta fyllt 30 och redaktionen är i övrigt en blandad skara med journalister i 40-, 50-, och 60-årsåldern. Nygren har tidigare nämnt att 50 procent av de journalister som arbetar inom Sveriges Radio och Sveriges Television ännu inte har fyllt 40, vilket alltså inte riktigt stämmer överens med redaktionerna på P4 och Mittnytt. Nygren menar också att de som stannar i journalistbranschen endera är ”gamla rävar” eller har arbetat inom yrket i mindre än ett decennium.

Både P4 och Mittnytt har några anställda som arbetat som journalister i mer än 20 år, men antalet fast anställda som arbetat som journalister i mindre än tio år är däremot relativt få. På båda redaktionerna gäller att flera medarbetare har varit på arbetsplatsen i mer än tio år. P4:s nyhetsredaktion omfattar cirka 15 medarbetare varav sex personer är nyhetsreportrar. En person är placerad i Örnsköldsvik, en i Härnösand. Övriga arbetar i huvudsak från redaktionen i Sundsvall. Mittnytt har 25 personer fast anställda, varav två arbetar i Örnsköldsvik.

Vägar till nyheter

Bourdieu menar att journalisterna även kan grunda sitt urval på sådant som ingår i ett begrepp, till exempel att något ”går hem i tv”. Detta resonemang kring nyhetsurval togs upp som svar i samtalsintervjuerna:

”Vi måste ha bra bilder och personer framför kameran. Jämfört med tidning måste vi ha... alltså, det är en mycket högre tröskel i tv än i tidning för att något ska väljas, på grund av detta. Det måste bli bra tv. Men det är klart, är det en jätteviktig nyhet och vi är helt bildtorsk eller inte lyckas få folk att ställa sig framför kameran så kan vi göra telegram på det i stället. Men bara häromdagen när vi var på ett jobb, så valde vi att ställa inslaget när vi inte fick komma in och filma i en verksamhet”.

— Intake på Mittnytt

Intakes svar stämmer överens med Strömbäcks teori om bilders betydelse i tv-mediet. Strömbäck menar att bra bilder är en förutsättning för att en händelse ska bli en nyhet i tv, men menar samtidigt att det kanske inte gäller de allra viktigaste nyheterna, precis som intake också säger. Även Mittnyttts redaktör påpekar att nyheter som inte alls är bildmässiga

inte är intressanta att bevaka. Flera intervjupersoner säger däremot att formatet inte styr nyhetsurvalet på samma sätt sedan webben började användas.

”Tv kräver bra bilder, men i och med webben har nyhetsurvalet förändrats. Vi har blivit mer heltäckande i och med webbens intåg”.

— Reporter på Mittnytt

”Det finns många olika sätt att göra radio på. Vi kan ha debatt eller diskussion i ett program, korta komprimerade sändningar, och så har vi webben där vi kan lägga ut material. Det finns inga begränsningar som jag ser det”.

— P4:s webb- och publikredaktör

Även Nygren menar att medierna har konvergerat sedan webben blev en kanal i befintliga nyhetsmedier och att publikkonkurrensen dels har blivit större sedan dess, dels medfört vissa förändringar på redaktionerna. Detta bekräftas av P4:s webb- och publikredaktör som menar att webben har undanskuffat begränsningarna i medierapporteringen. Det har dessutom blivit en öppnare relation till publiken de senaste åren, tycker redaktören:

”Det är en mycket öppnare attityd nu, förr var mycket inom journalistiken hemligt. Nu berättar vi innan vi ens har gjort något, efterlyser och berättar att nu gör vi det här”.

Nygren nämner även att många medier använder sig av parallellpublicering som en andra kanal. Han menar att många medier tack vare webbens oändliga utrymme får möjligheten att publicera sådana nyheter som inte prioriteras för sändningen. Han nämner även att webben kan användas som en kanal för smalt nischade nyheter som inte kvalificerar in till sändning. Utifrån vad journalisterna uppgett, både under intervjuerna och under observationerna, kan vi inte se att detta stämmer. Många nyheter är desamma i såväl sändning som webb, och om en nyhet hamnar på webben utan att sändas är det oftast för att den inte är tillräckligt bra, inte att den är avvikande eller bara intresserar en mindre grupp. P4:s nyhetschef har dessutom påpekat att redaktionen har fler nyheter i radiosändningarna än på webben och anser att radiomediet format fortfarande kan ha betydelse för vilka händelser som blir nyheter.

”En berörande historia blir väldigt bra i radio. Det kan bli oerhört gripande och radion är ett snabbt medium, vissa saker passar inte. Till exempel en rättegång gör sig inte jättebra i radio. Däremot kan ett dramatiskt beslut i fullmäktige passa, om vi rapporterar direkt. När det händer saker är radio outstanding, allra mest när det är oväder”.

Hvitfelt menar att händelser som inträffar på nätterna ändå har mindre chans att bli rapporterade, såvida de inte står över vissa tröskelvärden. Stormen Hilde, som bevakades under observationsveckan, tycker vi är ett tydligt exempel på en händelse som passerade detta värde och bevakades av både P4 och Mittnytt trots att den inträffat under helgen och nattetid.

”Det var en stor storm som berörde många människor. Händelsen uppfyllde flera kriterier och kändes därför självklar att rapportera”.

— Redaktör på Mittnytt

”Vi har ett ansvar när sådana samhällsfunktioner slås ut. Det blir bra radio och bra nyheter. Men det var ingen klass 2-varning, så det kändes inte aktuellt att sätta in en extra desk. Men i sådana här lägen har vi höjd beredskap, vi har en extra desk, skickar ut folk och tänker inte på vad det kostar utan vi kör och bemannar upp. Man ska kunna lita på SR, det är jätteviktigt. Hellre lite för mycket än för lite. Inför Hilde förvarnade jag reportrarna om att inte boka in jobb för att vi inte visste vad som kommer att hända den dagen”.

— Nyhetschef på P4

Ett likartat innehåll

Under observationerna men särskilt under samtalsintervjuerna framgick det tydligt att den fälteffekt som Bourdieu nämner figurerar på redaktionerna. När vi frågade intervjupersonerna vilka medier de lånar nyheter av svarade Mittnyttts redaktör i samklang med intage följande:

”Nästan alla, men aldrig TV4, de har så få nyheter”.

Mittnyttts reporter var enig med sina chefer angående det medium som redaktionen bortser från, men hade en annan uppfattning om vilka konkurrenter som Mittnytt scannar av:

”Vi lånar mest från radion, men även ganska mycket från Dagbladet och ST. Men inte fyran. Den var ju vår största konkurrent förut, men inte längre. När jag var redaktör på Mittnytt kollade vi alltid på fyran för att se att vi inte hade missat något”.

Bourdieu menar att en fälteffekt uppkommer genom mediekonkurrensen, som gör att varje redaktion hela tiden ser efter vad deras konkurrenter rapporterar om för att inte missa något, eller för att undvika eventuella misstag som dessa gör. Genom att bevaka andra redaktioner går det också att hitta nyheter som är så pass bra att kanalen själv måste bygga vidare på dem, menar P4:s webb- och publikredaktör:

”Vi lånar mest av tidningar inom Mittmedia och så Mittnytt. Man tar nyheterna för att de är relevanta och för att man inte kan gå förbi dem, för att det är angelägna nyheter vi vill berätta om”.

Mittnyttts reporter tror att redaktionen ibland kan se andra mediers nyheter som en slags hjälp i nyhetsurvalet.

”Det finns som sagt något slags facit på vad som är rätt. Jag tror att man tycker att man hittar det när man hittar nyheterna hos andra medier. Vi har ett stort inflytande över vad som är viktigt för vår publik att veta och det är ett stort ansvar, därför tror jag att man tycker det är lite skönt att låta någon annan, konkurrenten eller så, ta det beslutet åt oss, ibland. Västnytt är en bra förebild för oss. De litar på sina egna värderingar. Vi är lite för snälla på Mittnytt”.

Han fortsätter med att berätta att han tror att en förklaring till varför Mittnytt hakar på andra mediers nyheter i stället för att sända egna gräv, kan grunda sig i ett dåligt självförtroende som spökar hos redaktionen. Han berättar att detta uttrycker sig tydligast exempelvis i sådana fall när händelsenyheter som exempelvis olyckor inträffar:

”Då tenderar vi att lägga dessa först i sändningen och inte lita på att våra egna gräv är så pass bra att de slår ut olyckorna, därför gör vi som alla andra medier och toppar med olyckan och låter vårt eget unika genomarbetade inslag hamna tvåa eller kanske trea i sändningen. Det verkar finnas något facit på vad som är rätt om fler väljer det”.

Under studieveckan hakade redaktionerna på såväl varandras som andra mediers nyheter. Bourdieu menar att många nyhetsredaktioner gör detta för att de är osäkra på vad publiken vill ha. En annan teori Bourdieu har om fälteffekter är att nyheterna är desamma i stor utsträckning om man jämför tv, radio och tidning.

Han menar att detta beror på mediernas osäkerhet och att de därför scannar av konkurrenternas nyheter för att inte missa något som konkurrenten valt ut, vilket Mittnyttts reporter också diskuterar och nämner som en osäkerhetsfaktor på Mittnyttts redaktion.

Enligt P4:s nyhetschef är det numera inte lika vanligt att radioredaktionen plockar nyheter från andra:

”Vi lånar i viss mån, fast det var nog mer så förut, vi försöker verkligen ha eget. Men om ett annat medium tar fram en jättestor nyhet som vi har, det händer ju, då är vi väldigt noga med att credda”.

Även Mittnytt's intake menar att detta fenomen var vanligare för några år sedan.

”Som jag sa har vi blivit mindre benägna att haka på. Det är numera en hög tröskel för att vi ska göra det. Men visst, är det något jätteviktigt så kommer ju publiken tycka att det är konstigt att vi inte har det. Då måste man svälja stoltheten och vidareutveckla och vinkla om”.

P4:s reporter ser däremot inga begränsningar kring var redaktionen exempelvis kan hitta nyheter:

”Det är ju bara att leta på nätet, internationella eller nationella källor. Vi hittar nog nyheter som alla andra, dels genom andra medier och genom egna kontakter, och genom att folk hör av sig”.

Reportern poängterar dock att P4 aldrig lånar nyheter rakt av. Den som hittar en bra nyhet ser till att ringa upp rätt personer och ta nyheten ett steg vidare i den egna kanalen. Även Mittnytt's redaktör delar uppfattningen om att det är viktigt att ge credit för de nyheter som mediet hakar på.

”Om det är något viktigt är det självklart att vi hakar på, tycker jag. Jag tycker också att man kan vara generös med cred, jag tycker det är lite onödigt att alltid lägga så mycket energi på att avcredra. Men jag vet att det är delade åsikter om detta på redaktionen”.

I den studie som Rönnhed genomfört på Radio Stockholm kom han fram till att andra mediers nyheter var de vanligaste vägarna till nyheter, tillsammans med pressmeddelanden. Elitkällor, som poliser, politiker och offentliga tjänstemän, dominerade nyheterna. Nygren har diskuterat detta och menat att det uppstår oskrivna regler som styr vad som ”måste” finnas med i nyheterna i samband med det dagliga nyhetsarbetet. På P4 är det också så att vissa händelser alltid rapporteras, enligt reportern:

”Stora, lokala händelser, allvarliga trafikolyckor eller stort brott till exempel, det rapporterar vi alltid om. Många saker kan ju komma från flera håll samtidigt också, som SMHI när det är väder, polisen berättar att det är en bilolycka, själv ser man att det snöar, det är ju helt varierande”.

Bourdieu's teori om fälteffekter där medier hakar på varandras nyheter har tydligt visats i nyhetsurvalet under våra observationer på både P4 och Mittnytt. Ett exempel från Mittnytt är när två reportrar diskuterade att två andra medier valt att haka på deras egna nyheter.

”Såg ni förresten att Tidningen Ångermanland toppar med vår två veckor gamla grej? Ha ha”.

”Ja, och radion toppade i morse med ett telegram vi hade i går morse”.

Båda redaktionerna tycker att det är positivt när andra medier hakar på deras egna nyheter. Så här svarade intervjupersonerna:

”Det har ganska stor betydelse för oss, om det är något viktigt så är det ju bra att det når ut till fler, bra att det får stor spridning”.
— Redaktör på Mittnytt

”Det är verkligen en boost för självförtroendet, man blir stolt, som både redaktion och även den reporter som gjort inslaget. Det visar ju att nyheten är viktig och att vi valt något bra”.
— Intake på Mittnytt

”Det är viktigt, positivt. Det händer till och med att jag tipsar och hjälper andra medier med bakgrundsmaterial”.
— Reporter på Mittnytt

”Det är ju jättebra såklart för då når den ännu flera. En bekräftelse på att det är en egen nyhet som andra också tycker är värd att berätta om”.

— Reporter på P4

”Det är ju roligt, kul att vara på själv, särskilt när det blir riksnyheter”.

— Nyhetschef på P4

Flera svar stödjer Bourdieus teori om att en ”påhakning” utgör något slags kvitto i medvetandet för att redaktionen gjort en bra nyhetsvärdering. Bourdieu tar också upp att medier tror att de uppfyller publikens önskemål när de hakar på andra medier, men konstaterar att det är konkurrenternas önskemål som uppfylls. I denna teori ser vi ingen direkt överensstämmelse med verkligheten.

Vi anser att teorin är felaktig och att redaktionerna inte alls tror att de uppfyller publikens önskemål om de hakar på andra mediers nyheter. Redaktionerna verkar tvärtom medvetna om att publiken inte lägger någon vikt vid detta:

”Det är kul när andra följer våra nyheter. Men för publiken tror jag inte att det spelar någon större roll”.

— Webb- och publikredaktör på P4

Winifred Schulz menar att redaktörer inte är medvetna om vad publiken behöver ta del av och att de förhåller sig passiva till nyhetsmaterialet. Vi tycker inte att det finns något facit när det gäller mediepublikens behov, särskilt inte eftersom det finns många olika slags behov och vilka behov som nyheterna ska tillfredsställa är väldigt svårt att säga.

Public service ska å andra sidan präglas av folkbildningsambitioner, vilket vi tycker oss ha sett tendenser på i nyhetsvärderingsmotiveringar, i stil med ”det här är viktigt” eller ”detta berör många”. Att redaktörerna, som Schulz nämner, skulle vara passiva i nyhetsprocessen stämmer inte över huvud taget med P4 och Mittnytt.

Läget är snarare omvänt. Flera redaktörer och P4:s nyhetschef har uttryckt under intervjuerna att de har mest inflytande av alla, åtminstone när det kommer till nyhetsurvalet. Men genom observationerna kan vi inte säga att dessa personer på något sätt är passiva i nyhetsvärderingen heller. Bengt Johansson kunde under sin studie på Ekot, Rapport och Svenska Dagbladet se att redaktionerna ville rapportera om händelser som var relevanta för publiken, men att de ibland värderade nyheterna som viktiga eller oviktiga utifrån sin egen uppfattning. Detta låter vi vara osagt.

SLUTSATS

I våra resultat ser vi att nyheter som båda kanalerna väljer att rapportera om ofta kommer från polis- och rättskällor. Vi ser även att Mittnytt bevakar detta område mer noggrant än P4. Vanliga nyheter av denna karaktär är åtal och domar som ramlar in i inboxen hos redaktionerna, och händelsenyheter som publiceras på polisens hemsida. Andra nyheter som ofta väljs utan vidare överväganden är statliga myndigheters pressmeddelanden, som exempelvis Trafikverket.

Men de nyheter som dominerar sändningarna är främst andra mediers nyheter. Vi har sett att ”påhakningar” ingår i den dagliga nyhetsprocessen och att fenomenet liknar leken ”Följ John”. Men John varierar. Vi kan dock konstatera att Mittnytt under observationsveckan tog rollen som John oftare än P4.

Redaktionerna har en liknande nyhetsvärdering, men Mittnytt verkar ha något större självförtroende vad gäller att rapportera om nyheter som inte redan blivit valda av andra medier.

Enligt våra observationer och intervjuer kan en nyhet värderas högt tack vare att den omfattar ett område där den egna redaktionen har en reporter med specialkunskaper. En del specialreportrars status verkar till och med sätta resurstänkandet på tvären. Även om de regionala redaktionerna inte riktigt har den ekonomi som krävs för att sätta undan resurser för gräv, verkar detta ignoreras om det finns en reporter med hög status som är duktig inom sitt specialområde. Vissa reportrar arbetade med mindre granskningar under veckan, trots att redaktionerna var kort om folk. Detta gällde främst de reportrar som arbetat på redaktionerna under en längre tid och vars prestation redaktörerna vågade lita på.

Det framkom i våra intervjuer på Mittnytt och P4 att ekonominyheter ofta väljs bort i nyhetsprocessen då redaktionerna upplever just sådana nyheter som komplicerade. En annan anledning är att det råder brist på specialreportrar inom detta område på redaktionerna. Dessutom bortprioriteras händelser som kräver mycket arbetstid, personal eller pengar att bevaka.

Utifrån våra samtalsintervjuer kan vi konstatera att journalisterna själva anser sig dåliga på att bevaka mindre tätorter inom sina bevakningsområden. Men detta tycks inte bero på begränsade resurser, utan snarare på ett begränsat intresse för de orter där journalisterna själva inte bor eller har någon anknytning. Redaktörerna uppger att de försöker att välja nyheter utifrån vad de anser att publiken bör veta, men samtidigt kan vi se att nyheter som inte figurerar i redaktörernas och reportrarnas intresseområden får litet utrymme.

Våra resultat visar att händelser måste uppfylla flera krav för att kvala in till sändning: de måste anses viktiga för publiken, inte vara alltför tidskrävande att sätta ihop, intressera redaktionens anställda snarare än publiken, vara redaktionen geografiskt nära och gärna intressera fler medier. På Mittnytt gäller även att nyheterna ska vara bildmässiga i stor utsträckning. En händelse som värderas högt av journalisterna kan ändå väljas bort med hänvisning att redaktionen redan rapporterat mycket om den. Alltså anses händelsen inte längre unik. Samtidigt finns det områden som kontinuerligt bevakas, och lite motsägelsefullt, just av den anledningen anses ha ett högt nyhetsvärde. Det finns också nyheter som inte har ett ”normalt” nyhetsvärde, just eftersom de är unika sett till att de inte rapporteras kontinuerligt, och dessa verkar svåra att omvandla till ”nyhetsvärda”. Vår uppfattning är att detta beror på att polis-, rättsväsende- och kommunnyheter traditionellt har betraktats som viktiga nyheter och därmed ”slår ut” mer ovanliga händelser. De traditionella nyhetsvärderingsprinciperna tycks svåra att bryta.

Efter att ha observerat redaktionerna under en arbetsvecka framgick det tydligt att redaktörerna har den yttersta makten i nyhetsprocessen. Reportrarna, men i mindre utsträckning fotograferna, är med och bestämmer vad de tycker att redaktionen ska bevaka. Redaktörerna håller ställningarna och ratar alltför resurskrävande och ohållbara nyheter. När det kommer till det slutgiltiga urvalet – vad som går in i sändning – kan vi se en

envåldsmakt där redaktörerna helt och hållet tar besluten på egen hand. Därmed skulle vi vilja säga att Mr. Gate ännu inte är död, att hen har fått minskat inflytande på nyhetsvärderingen, men erhåller samma makt i den allra sista delen av beslutsprocessen.

Egna reflektioner och framtida forskning

Ett av de mest intressanta fenomen vi upptäckte under vår studie var att redaktionerna i stor utsträckning anammade Bourdieus teori som vi valt att kalla "Följa John". Vi kan konstatera att Mittnytt under observationsveckan oftare hade rollen som John, vilket vi tror kan bero på att kanalen har en mer agendasättande journalistik. Det är svårt att avgöra om det faktum att P4 är mer beroende av vad andra medier väljer, beror på en osäkerhet i nyhetsvärderingen, eller om det endast verkar som så, för att de ibland legat steget efter när det gäller att hänga med i nyhetsflödet.

Mittnyttis intervjuade reporter påpekade däremot att han tycker att Mittnytt inte har tillräckligt bra självförtroende för att alltid sända sina egna genomarbetade gräv när det dyker upp "traditionella" blåljusnyheter som alla andra medier väljer. Vi tror att denna rädsla för att välja fel nyheter uttrycker sig i lekar som Följa John och att dessa varierar, liksom en människas självförtroende kan skifta från en dag till en annan. När redaktionerna känner sig starka, vågar prioritera sina egna gräv och därefter får publikens, eller ännu bättre, medial uppmärksamhet och "beröm" för dessa gräv, får de en "egoboost", som varar en kortare period. Men när denna rinner ur törstar de återigen efter konkurrenternas uppmärksamhet. Ibland blir de tvungna att göra en chansning och sända ett eget, vågat gräv trots att de inte vet hur nyheten kommer att mottas. Detta är ett måste då och då för att ha någon chans att vinna den essentiella överlevnadsboosten.

Frågan är om originalitet fortfarande prioriteras och värderas lika högt nu som för 50 år sedan? Vem bryr sig om originalitet? Publiken? Journalisterna själva? Ingen? Konkurrenterna? Under exempelvis partipressens tid, skiljde sig nyhetsinnehållet avsevärt inom olika medium. I dag tror vi att inte särskilt många skulle sätta sig på tvären om vi sade att Aftonbladet och Expressen leker Följa John med varandra. Vi kan konstatera att detta i dag även, till och med, gäller mellan olika medium, som tv och radio. Vi tycker att det vore intressant för framtida forskning att studera detta fenomen närmare och se om detta är vanligt förekommande även på andra redaktioner, och vad detta egentligen beror på. Handlar det om en ökad konkurrens, om en minskad självsäkerhet hos redaktionernas journalister till följd av samhällets missaktande mot yrket, eller något helt annat?

REFERENSER

Litteratur

- Backman, Jarl (2008), *Rapporter och uppsatser*, Lund: Studentlitteratur.
- Bourdieu, Pierre (1998) *Om televisionen*. Stockholm: B Östlings Förlag Symposion.
- Eriksson-Sjöberg Leif & Lindfelt, Erik (2006) *Nyhetsradio: en bok om aktualitetsjournalistik*. Stockholm: Carlsson.
- Hadenius, Stig, Wadbring, Ingela, Weibull, Lennart (2011), *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*, Stockholm: Ekerlids.
- Hvitfelt, Håkan (1985) *På första sidan: En studie i nyhetsvärdering*. Stockholm: Norstedts.
- Johansson, Bengt (2007) *Vid nyhetsdesken: En studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*. Sundsvall: Demokratiinstitutet.
- Jönsson, Anna Maria & Strömbäck, Jesper (2007) *TV-journalistik i konkurrensens tid: nyhets- och samhällsprogram i svensk TV 1990-2004*. Stockholm: Ekerlids.
- Löfgren-Nilsson, Monika (1999), *På Bladet, Kuriren & Allebanda: Om ideal och organisationsprinciper i den redaktionella vardagen*, institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet.
- Nygren, Gunnar (2008) *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad medievärld*. Lund: Studentlitteratur.
- Nygren, Gunnar & Zuiderveld, Maria (2011) *En himla många kanaler*. Göteborg: Nordicom.
- Nord, Lars & Strömbäck, Jesper, (Marina Gherseti) (2012): *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur
- Reese, Stephen D & Shoemaker, Pamela J (1996) *Mediating the message: theories of influences on mass media content*. New York: Longman.
- Shoemaker, Pamela, J & Vos, Tim P (2009) *Gatekeeping theory*. Routledge: New York.
- Strömbäck, Jesper (2009) *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*. Stockholm: SNS Förlag.
- Tuchman, Gaye (1978) *Making news: A study in the Construction of Reality*, London: Collier Macmillan publishers.

Andra källor

Förtroendebarmetern 2013, TNS Sifo AB, Göteborgs universitet.

Regeringsbeslut 86 (2009) Kulturdepartementet.

Regeringsbeslut 85 (2009) Kulturdepartementet.

<http://www.radiotjanst.se/sv/Avgiften/> hämtad: 2013-11-14 klockan 11.15.

<http://mms.se/hotspot/hotspot.asp?profil=18> hämtad: 2013-12-06 klockan 09.02.

<http://radionytt.se/nyheter/statistik/> hämtad: 2013-12-06 klockan 09.13.

BILAGA 1

Huvudsändningarna

P4 Västernorrland, måndag den 18 november klockan 16.30

Inslag:

1. Stormeffekter:

Efter det senaste dygnets storm har hushållen fått elen tillbaka, men Resele skola höll stängt under måndagen. P4:s reporter har varit på plats i Resele och i inslaget är det en intervju med en kille som alltså inte kunde gå till skolan i dag. Skolans rektor intervjuas, liksom en elmontör som lagat ledningar.

Ursprungskälla: Väderleksrapporter, Trafikverket, allmänhetens tips.

2. Stormkritik mot Eon:

Elbolagen har satsat miljarder inför vintern – Eon:s kommunikationschef intervjuas och svarar på kritiken och varför så många varit utan ström.

Ursprungskälla: Ekot.

3. Mandat i landstingsfullmäktige:

Fler politiker från Medelpad än Ångermanland i landstingsfullmäktige – intervju med en socialdemokrat och en moderat, som pratar om läget.

Ursprungskälla: Artikel i Sundsvalls Tidning.

4. Teaterchef slutar:

Ett klipp från intervjun med teaterchefen Iso Porovic från Efter tre om varför han kliver av på sin post.

Ursprungskälla: Pressmeddelande.

Telegram:

1. Utvisningsbeslut till torterad man:

Europadomstolen sade nej till den torterade mannen och han kommer nu att utvisas.

Ursprungskälla: Hänvisning till ett tidigare inslag.

2. Ikea till Umeå:

Nu är det bestämt när Ikea etablerar sig i Umeå.

Ursprungskälla: Västernorrlandskurirens webbsajt.

SVT Mittnytt, måndag den 18 november klockan 19.15

Inslag:

1. Växelrån:

Inslaget innehåller fakta kring stölden och en intervju med polisen.

Ursprungskälla: En av Mittnyttts redaktörer ”ramlade över” stölden på stan.

2. Stormhelikopter:

Inslaget innehåller intervju med en drabbad man i Hoting och en säkerhetssamordnare i Strömsund.

Ursprungskälla: Väderleksrapporter, Trafikverket, allmänhetens tips.

3. Storm-drabbad:

Inslaget innehåller en intervju med en nybliven affärsägare som tvingats att slänga all mjölk på grund av strömavbrottet, och en intervju med några barn som fått ledigt från skolan på

grund av strömavbrottet.

Ursprungskälla: Väderleksrapporter, Trafikverket, allmänhetens tips.

4. **Stormwhiskey:**

Inslaget innehåller en intervju med en krogägare som fick hålla öppet för ett gäng från Doroeta som väntade på sin buss som blev flera timmar försenad.

Ursprungskälla: Väderleksrapporter, Trafikverket, allmänhetens tips.

5. **Eon-ledningar:**

Handlar om Eon:s elnät och innehåller en intervju med kommunikationschefen.

Ursprungskälla: Väderleksrapporter, Trafikverket, allmänhetens tips.

6. **Matsvinn:**

Inslag från Jämtland om matsvinn i Östersund. I inslaget intervjuas ett miljöombud och en "måltidschef".

Ursprungskälla: Tips från allmänheten.

Telegram:

1. **Skogsstyrelsen inventerar:** för att få en bild av hur stora skador stormen Hilde orsakat.

Ursprungskälla: Pressmeddelande.

2. **Flera personer har fått samtal från Kongo.** Personen i luren har jämrat sig och när personer ringt upp har samtalet blivit dyrt.

Ursprungskälla: Polisens hemsida.

3. **Chefen för scenkonstbolaget i Västernorrland slutar.**

Ursprungskälla: Pressmeddelande.

P4 Västernorrland, tisdag den 19 november klockan 16.30

Inslag:

1. **Hjulstabron-olyckan:**

Åtal har väckts mot den polis som beslutade att öppna Hjulstabron när två unga män från Medelpad försökte smita i bil, båda avled senare. Först ett inslag från P4 Uppland där åtalet genomgås, därefter ett intervjuklipp med en av pojkarnas mamma om situationen.

Ursprungskälla: Påringning från P4 Uppland.

2. **RAKEL slogs ut:** Stormen Hilde slog ut polisens kommunikationssystem, kort klipp från intervju med en polis i morgonprogrammet.

Ursprungskälla: Trafikverket.

3. **Modopengar:** Intervju med en M-politiker. Kommentar från nyhetsuppläsaren om vad kommunalrådet säger.

Ursprungskälla: Reporterns tips.

4. **VM-kval:** P4:s egen sportreporter intervjuas och analyserar inför kvällens match mellan Sverige och Portugal. Intervju med backen Per Nilsson, som är från Sundsvall.

Ursprungskälla: Kvällens fotbollsmatch.

Telegram:

1. **Skogsstyrelsen inventerar:**

Skogsstyrelsen har besiktat skogarna i Medelpad efter stormen.

Ursprungskälla: Pressmeddelande från Skogsstyrelsen.

2. **Lex Maria-anmälan:**

Länssjukhuset Lex Maria-anmäler sig själv efter förlossningskomplikationer.

Ursprungskälla: Siren.

SVT Mittnytt, tisdag den 19 november klockan 19.15

Inslag:

1. Hjulstabron-olyckan:

Innehåller en intervju med en av de omkomna pojkarnas mamma. Inslaget handlade om ett polisbefäl som åtalats för tjänstefel efter att han beordrade öppning av Hjulstabron när två unga killar från Sundsvallsområdet körde ihjäl sig.

Ursprungskälla: Mejl i inboxen, åtal från tingsrätten.

2. Assistanslur:

Handlar om att Timråkommun anställt brottsmisstänkta som assistent till en grovt funktionshindrad och MS-sjuk kvinna och en liten sjuk bebis. Inslaget innehåller en intervju med Timrå kommuns socialchef och en telefonare med de brottsmisstänkta assistenterna.

Ursprungskälla: Eget gräv, uppföljarnyhet.

3. Assistanslur:

Inslaget är en fortsättning där reportern berättar att de anställda fortfarande jobbar kvar inom branschen. Inslaget innehåller också en intervju med en företagare som äger assistansbolag och som är kritisk till händelsen.

Ursprungskälla: Eget gräv, uppföljarnyhet.

4. Modopengar:

Granskningen av Modos ekonomi. Reportern berättar att Örnsköldsviks kommun vill att stödet till Modo hockey höjs till 15 miljoner kronor per år de kommande 10 åren.

Kommunen har jämfört stödet som Skellefteå hockey får och hänvisar därtill. Inslaget innehåller en intervju med en person i fritidsnämnden i Skellefteå, som menar att jämförelsen är absurd, och en intervju med en moderat i Örnsköldsvik som menar att ett förhöjt stöd är ett måste om laget ska kunna spela kvar i SHL.

Ursprungskälla: Allehanda.

5. RAKEL slogs ut:

Inslaget handlar om att räddningsmyndigheternas kommunikationssystem RAKEL slogs ut av stormen i Gäddede, Strömsund (Jämtland). Även radiomasterna som skulle ha sänt ut krisinformation. Inslaget innehåller en intervju med Sveriges Radios instruktionschef.

Ursprungskälla: Trafikverket.

6. Stormproblem:

Uppföljning av Hildes följder. Inslaget handlar om att många skogsägare i Strömsund, Junsele och Ramsele drabbats hårt av stormen. Inslaget innehåller en intervju med två skogsrådgivare från Norrskog, kring Långvattnet.

Ursprungskälla: Pressmeddelande.

Tisdagens huvudsändning innehöll inga telegram. Hela sändningen byggde endast på inslag.

P4 Västernorrland, onsdag den 20 november klockan 16.30

Inslag:

1. Tågurspårning i Stöde:

De nya uppgifterna om förra vinterns tågurspårning i Stöde. Intervju med chef på Trafikverket om händelsen.

Ursprungskälla: Uppföljarnyhet, utifrån en granskning av SVT Östnytt.

2. Socialspar:

Från Socialnämndens möte som pågått under onsdagen. Reporter på plats intervjuas och

berättar vad som beslutats, och att ett besparingsärende återremitteras.

Ursprungskälla: Kommunens diarium.

3. **Nytt land i Tunadal:**

En person på SCA intervjuas om detta.

Ursprungskälla: Tips till Radioleaks.

4. **Ett ljus i mörkret:**

En organisation i Örnsköldsvik som utvidgas till övriga Sverige, personer som är aktiva inom organisationen intervjuas.

Ursprungskälla: Reporterns egen idé.

Telegram:

1. **Landstingsmöte:**

”Just nu pågår ett möte med landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd”.

Ursprungskälla: Landstingets diarium.

2. **Knark hittat:**

Knark har hittats i en bil utanför Örnsköldsvik. En polis intervjuas.

Ursprungskälla: Allehanda.

3. **Stipendium:** En ny Lars Ahlin-stipendiat utsedd.

Ursprungskälla: Telegram från TT.

SVT Mittnytt, onsdag den 20 november klockan 19.15

Inslag:

1. **Tågurspårning:**

Inslaget är en granskning av alla tågolyckor sedan 2008. I denna har man kommit fram till att 23 av dessa, vilket är var tredje olycka, hade kunnat undvikas om man undersökt och upptäckt felaktigheter på hjul och spår tidigare. Tre av dessa olyckor skedde i Västernorrland – Stöde, Sollefteå och Sundsvall.

Ursprungskälla: Gräv från SVT Östnytt.

2. **Socialspar:**

En nyhet om att ”Slink inn”, socialtjänstens dagliga verksamhet för personer i socialt utanförskap, och ett av kommunens dagverksamheter för dementa kan komma att läggas ned för att spara in pengar inom förvaltningen. Detta kom inte som någon nyhet under dagen utan har diskuterats ett tag.

Ursprungskälla: Bevakades av Dagbladet och P4, därefter begärde Mittnytt handlingarna.

3. **Socialbeslut:**

En politisk kommentar angående inslaget ovan. Inslaget bygger på en intervju med socialnämndens ordförande, som lite oväntat var negativ till indragningen av Slink inn.

Ursprungskälla: Bevakades av Dagbladet och P4, därefter begärde Mittnytt handlingarna.

4. **Vägelände:**

En reporter och en fotograf skickades till en väg i Härnösand efter ett telefontips på morgonen. En boende i området menade att det finns en väg som är rent av farlig för trafikanterna.

Ursprungskälla: Tips från allmänheten.

5. **Soptaxor:**

En man hade tidigare varit anställd vid Villaägarna men var nu pensionerad och hjälpte till på riksförbundet emellanåt. Han berättade att han snart skulle skicka ut en insändare men ville tipsa Mittnytt i förväg. Det handlade om att Reko Sundsvall, som sysslar med insamling av hushållsavfall och hantering av miljöfarligt avfall på uppdrag av kommunen,

sedan en tid tillbaka lagt ett förslag om att höja taxorna för deras service, för att på så sätt öka sopsorteringen. Mannen ville uppmärksamma att och varför Villaägarna var positiva till detta förslag. Redaktören nappade på tipset och skickade iväg en reporter för att intervjua ordförande för Villaägarna.

Ursprungskälla: En tipsare ringde in.

Telegram:

1. Barnporrdom:

En man från Härnösand döms för barnpornografibrott.

Ursprungskälla: Dom från tingsrätten, i mejlboxen.

2. Swedbankanhållna:

Fyra personer anhållna för stölden på Swedbank och polisen har hittat en mindre summa pengar.

Ursprungskälla: En av Mittnyttis reportrar ringde själv och frågade polisen dagen efter händelsen.

3. Höjda hyror:

Kramfors kommun säger ”Ja” till höjda hyror för äldreboenden.

Ursprungskälla: Allehandas webb.

4. Förskingring:

En butiksanställd i Sundsvall misstänks ha stoppat butikspengar i egen ficka.

Ursprungskälla: Sundsvalls Tidning.

5. Manifestation:

En manifestation ägde rum på torget i Sundsvall för utvisning av människor till Afganistan.

Ursprungskälla: Redaktören råkade gå förbi.

P4 Västernorrland, torsdag den 21 november klockan 16.30

Inslag:

1. **Barnpornografi:** Utredning om ett barnpornografibrott har dragit ut på tiden i fyra år, intervju med utredningschefen om vad det beror på samt intervju med rättsexpert som är kritisk och säger att ”så här får det inte gå till inom polisen”.

Ursprungskälla: Dagbladet.

2. **Rättegång:** En 53-årig man åtalas för mordförsök i Husum. Intervju med åklagaren.

Ursprungskälla: Samtal från P4 Jämtland.

3. Sundsvall får elitlärare:

Förstelärare – intervjuer med lärare

Ursprungskälla: Pressmeddelande.

4. Äldregala i Örnsköldsvik:

16-åring arrangerar gala för äldre

Ursprungskälla: Reporterns tips.

Telegram:

1. **Barnporr:** Man i övre tonåren från Ångermanland åtalas för barnpornografibrott i Umeå tingsrätt.

Ursprungskälla: TT

2. **Barnvåldtäkt:** 18-åring häktad misstänkt för våldtäkt mot barn i Sundsvall.

Ursprungskälla: Häktningsframställan från Sundsvalls tingsrätt, i mejlboxen.

3. **Stöld GA-kyrkan:** Ingen misstänkt för tavelstölden.

Ursprungskälla: Utifrån polisens hemsida.

SVT Mittnytt, torsdag den 21 november klockan 19.15

Inslag:

1. Tavelstöld:

En känd tavla stals i GA-kyrkan i Sundsvall. Inslaget innehåller en intervju med konstnären som skapat tavlan.

Ursprungskälla: Polisens hemsida.

2. Sjukdöd:

En sjuk 63-årig man från Härnösand skrevs ut från sjukhuset i Sundsvall två gånger på mindre än två dygn. Efter den andra utskrivningen hittades han död fem kilometer från sjukhuset. En ryttare hittade den döda mannen på en åker. Inslaget innehåller en intervju med ryttaren.

Ursprungskälla: Sundsvalls Tidning.

3. Vägelände:

Handlar om en dålig väg i Ålandsbro. Inslaget innehåller en intervju med två närboende män. En man som kör mjölkbil på den vägen varje dag råkar åka förbi och blir också intervjuad. Reportern har dessutom intervjuat en projektledare på Trafikverket.

Ursprungskälla: Tips från allmänheten.

4. Oljelager:

Handlar om nedlagda oljelager sedan Kalla kriget och Mittnytts reporter besöker ett nedlagt lager och intervjuar en provtagare som var med när berggrummet byggdes.

Ursprungskälla: Reporterns egen idé.

5. Elbilar:

Handlar om att det finns få elbilar på vägarna i Sverige, trots satsningar på utbyggnad av laddningsstationer. I Östersund använder ingen stationerna. Men över gränsen, i Norge, är elbilsbranschen stor. Inslaget är gjort av en reporter och en fotograf på Jämtlandsnytt i Norge där en ansvarig för "Green highway" i Trondheim intervjuas.

Ursprungskälla: Uppföljningsnyhet som SVT Jämtlandsnytt tidigare haft.

Telegram:

1. **Barnpornografi:** en palinare (telegram med synk) som handlar om att det tog fyra år för den 63-årige Sundsvallsmannen som misstänktes för barnpornografibrott att anhållas.

Innehåller en intervju med chefen för länskriminalen i Sundsvall.

Ursprungskälla: Dagbladet.

2. SCA får böter för arbetsplatsolycka.

Ursprungskälla: Uppföljarnyhet som hittades i mejlboxen från Siren.

3. **Regeringen svarar:** Regeringen svarade "nej" till landstingets begäran att ta över ansvaret för regionalutveckling i Västernorrland.

Ursprungskälla: Nyheten hittades i mejlboxen från Länsstyrelsen.

4. **Jerringpris:** Olsson och Edin nominerad till Jerringpriset.

Ursprungskälla: Nyheten hittades på sporten.

P4 Västernorrland, fredag den 22 november klockan 16.30

Inslag:

- 1. Migrationsverket i bråk:** Migrationsverket betalar inte fakturan. I bråk med Ånge kommun sedan tidigare.
Ursprungskälla: Uppföljning från morgonsändning.
- 2. Stöde-olyckan:** Trafikverket och rälsen, uppföljning av Stöde-olyckan. Intervju med Trafikverkets Stefan Jonsson.
Ursprungskälla: Uppföljning utifrån SVT:s granskning, klippt inslag från Efter tres program.
- 3. Väckelse inför julen:** Vad skänker folk till jul, mer eller mindre? Intervju med Slink Inn och en intervju i Härnösand.
Ursprungskälla: Nyhetschefens idé.
- 4. Skidpremiären:** Så gick det för Kalla med flera.
Ursprungskälla: Utifrån skidtävlingarna i Bruksvallarna, från P4 Jämtland.

Telegram:

- 1. Fängelse:**
Två unga män har dömts till fängelse för rån.
Ursprungskälla: Dom från Sundsvalls tingsrätt, i mejlboxen.
- 2. Hjulsta-olyckan, kommunikationsradion:**
Hjulstabron – ljud från polisen kring det som hände.
Ursprungskälla: Uppföljningsnyhet, ljudet har begärts ut från Rikspolisstyrelsen.
- 3. Gammalt mord:**
Man i 40-årsåldern anhållen för gammalt mord på man från Kramfors.
Ursprungskälla: SVT Mittnytt.
- 4. Polisåtal:**
Polis åtalas för sexuellt ofredande.
Ursprungskälla: Åtal från Sundsvalls tingsrätt, i mejlboxen.

SVT Mittnytt, fredag den 22 november klockan 19.15

Inslag:

- 1. Moälven:**
Inslaget handlar om att Vattenfall har lagt ner sina planer på att bygga ut vattenkraftstationen i Gottne – i stället vill man nu sälja den gamla anläggningen till kommunen, som dock säger blankt nej och kräver att kraftbolaget tar sitt ansvar och river stationen.
Ursprungskälla: Mittnytt egen nyhet.
- 2. Borgvattnet:**
Handlar om butiksdöden i glesbygden.
Ursprungskälla: En del av SVT:s granskning och satsning ”HelaSverige”.
- 3. Glesbygdskontroll:**
Ursprungskälla: Också en del av glesbygdskontrollen och SVT:s satsning.

4. **Manifestation:**

Inslaget handlar om ett beslut att flytta cancerkirurgin från Sollefteå sjukhus till Örnsköldsvik och Sundsvall nästa år, och att detta har orsakat en proteststorm i Ångermanland. På lördagen hålls en stor manifestation i Sollefteå och en av Mittnyttss reportrar åkte dit för att träffa Akutgruppen bakom det hela.

Ursprungskälla: Allehanda.

5. **Bruksvallar:** Inslaget handlar om att tävlingssäsongen drar igång för längdskidåkning, och som vanligt öppnas det hela i Bruksvallarna. Och i år har längdeldoradot uppgraderat sig för flera miljoner (för att få till en mer internationell standard.)

Ursprungskälla: En egen nyhet.

Telegram:

1. **Kalla-seger:** Charlotte Kalla tog en överlägsen seger i säsongens första tävlingslopp i längdskidor i Bruksvallarna.

Ursprungskälla: Allmän information.

2. **Iranfånge:**

Ursprungskälla: Sundsvalls Tidning.

3. **Grågam:**

Ursprungskälla: Ornitologisk tidskrift.

4. **Polis sexofredade:**

Ursprungskälla: Siren

5. **Inbrott:**

Ursprungskälla: Polisringning.

BILAGA 2

Intervjuguide

Tema: Personbakgrund

Varför blev Du journalist?
Har Du någon utbildning?
Vilka är Dina tidigare arbetsplatser?
Vad har Du haft för tidigare yrkesroller?
Hur många år har Du arbetat inom yrket?
Hur gammal är Du?
Var har Du mestadels vuxit upp?
Vad har Du för etnicitet?

Tema: Nyhetsvärdering och nyhetsurval

Vilka egenskaper ska en händelse ha för att det ska bli en nyhet i Din kanal? (Nämna några kriterier)
Finns det särskilda ämnen som ofta väljs bort? I så fall vilka och varför, tror Du?
Vem eller vilka styr vad som är viktigt att rapportera om i din kanal, tycker Du?
Vem eller vilka styr vad som väljs ut till sändning i din kanal, tycker Du?
Vilket inflytande har Du över nyhetsvärderingen i din kanal?
Vilket inflytande har Du över vad som väljs att produceras?
Finns det nyheter som väljs framför andra, i så fall, vilka och varför?
Vilka resurser påverkar nyhetsurvalet och hur?
Hur påverkar medieformatet nyhetsurvalet?

Tema: Vad blir en nyhet?

Vad kännetecknar en bra nyhet?
Hur upplever Du nyhetsbevakningen på din redaktion?
Hur fungerar bevakningen av länet?
Hur tas egna idéer från medarbetare emot på redaktionen?
Var hittar man nyheter?
Hur och var hittar redaktionen nyheter?
Vilka är de vanligaste nyhetskällorna?

Var hittar man nyheter?

Hur och var hittar redaktionen nyheter?
Vilka är de vanligaste nyhetskällorna?

Tema: Ett likartat innehåll

I vilken mån tycker Du att redaktionen lånar nyheter av andra medier?
Vilka medier lånar din redaktion nyheter av?
Vilken betydelse har det att ett medium hakar på din redaktions nyheter?
Varför hakar Ni på andra mediers nyheter?
Tema: Veckans nyhetshändelser (Ställs till redaktör)
Varför valde redaktionen att bevaka stormen Hilde?
Hur gick resonemanget kring stormen?
Varför rapporterade redaktionen om Hjulstååtalet?
Varför valde redaktionen att intervjua den ena pojkens mamma i samband med åtalet?

Varför valde redaktionen att rapportera om barnpornografibrottet?
Hur motiverar du valet av intervjupersoner kring ovanstående brott?
Varför valde Ni att rapportera om P4:as nyhet om den torterade mannen?
Bevakar Ni konkurrenterna och i så fall varför?

Tema: Redaktionen (Ställs till redaktör)

Hur många arbetar här?
Hur ser könsfördelningen ut på redaktionen?
Hur ser åldersintervallet ut på redaktionen?
Vilka etniciteter finns på redaktionen?
Var har dina medarbetare vuxit upp mestadels?

Tema: Veckans nyhetshändelser (Ställs till redaktör)

Varför valde redaktionen att bevaka stormen Hilde?
Hur gick resonemanget kring stormen?
Varför rapporterade redaktionen om Hjulstaåtalet?
Varför valde redaktionen att intervjua den ena pojkens mamma i samband med åtalet?
Varför valde redaktionen att rapportera om barnpornografibrottet?
Hur motiverar Du valet av intervjupersoner kring ovanstående brott?
Varför valde Ni att rapportera om P4:as nyhet om den torterade mannen?
Bevakar Ni konkurrenterna och i så fall varför?

